

Tutu Nuu Nì Tiaa San Pablo nùù Nèhivì xí Dios Ndoó Nuu Corinto

¹ Yùhù nduí Pablo, te nduú stnàì iin ana nì càrà ñà-cucumí chuun ndiaha nùù Jesucristu, vèchi ñà-jaàn nduá nì chitnùní ini Dios quide. Te yohó cutnàhâ stnàì xì ñani-ndà Sóstenes, ² tiaá-nsí tutu yohó nùù nsidaa mii-nsiá nècuàhì natácá cahvi xí Dios ñuu Corinto jaàn. Nèhivì ì xí-yá xínduu stná-nsiá ñà-sàni yàha-nsia ladu xi Stoho-ndà Jesucristu, te nì càrà stná-nsiá cunduu-nsia nèhivì cunihnu ì inì-xi, nahi nsidaa gá nèhivì ndácùcahan xi quivì-yá, vèchi Stoho nsidaa-nda nduú-yá, nahi ndohó, te ducán stná mii-né.

³ Vichi ni cúcúmí cuàhà-nsiá gracia nùù Yua-nda Dios xì nùù Stoho-ndà Jesucristu, te contentu ni cúndóó-nsiá quida-ya.

⁴ Yùhù, nicanicuahàn naquímani' Dios sàhà-nsiá, vèchi cuàhà gá sàni sàhatahvì-yá mii-nsiá sàhà-ñá xínduu-nsia nèhivì xí Jesucristu. ⁵ Nsidanicuú modo sàni nihítàhvì-nsiá nùù-yá; tùha-nsia càhàn ndiaha-nsiá, te cundàà vaha stná inì-nsia (sàhà ichì-yá). ⁶ Ñàyùcànduá, na xiní nèhivì (ñà-ndiaha guá) quidá-nsiá vètùnì cundàà ini-nè ñà-ndàà nduá sàni cachi-nsì sàhà Cristu. ⁷ Vèchi có-cùmani gá ni-inga modo nihítàhvì gá-nsiá tàhvì ndiaha nùù-yá, te vichi ndiatú cuéyàà stná-nsiá naxicocuñ Stoho-ndà Jesucristu, te cuni-ndàyá. ⁸⁻⁹ Te iin-ni icúmí Yua-nda Dios nacuahandee ini-yà anima-nsiá, dandu mà cóó gá ni-iin falta xi-nsia

nùù-yá quivì naxicocuîñ Dèhemani-yá Stoho-ndà Jesucristu. Vàchi vátùni cahvi-nda xi-yá, te mii-yá nduú ana sàni cana-yàndó ñà-cundoo-nda nùù Dèhemani-yá.

Màsà táhndè dava-nda

¹⁰ Sacúndáhvì` nùù-nsiá ñà-nì nsínúú inì-nsia Stoho-ndà Jesucristu, te màsà náâ stnahá-nsiá, ñàni. Iin-ni iñàha ni cúníhnú vaha ini nsidaa-nsiá. Màsà táhndè dava-nsia. Iin-ni ni cúndóó mání-nsiá, te iin-ni iñàha ni nácání inì-nsia. ¹¹ Vàchi nacání nèhivì vehe Cloé xì', cachí-nè ñà-sàni tàhndè dava-nsia, ñàni. ¹² Ñà-sàni tàhndè dava-nsia nduá cachí', vachi diín diín iñàha cachí iin iin-nsia. Vachi dava-nsia, cachí-nsià nèhivì xí Pablo nduú-nsiá, te dava-nsia, cachí-nsià nèhivì xí Apolos ò Pedro nduú-nsiá, te dava ga-nsià, nèhivì xí Cristu nduú-nsiá, cachí-nsià. ¹³ Doco, ¿a ndísá ndoó cuáhà partidu xí Cristu? Còó. Té ¿a ndísá nì xihì yùhù Pablo cuenta xi-nsia? Còó. Té ¿a ndísá nì ndacùcahan nèhivì quivì yùhù na ní cuhì-nsiá? Còó. ¹⁴⁻¹⁵ Yùhù, ni cónì quidá ì' cuahà-nsiá, cuisì Crispo xì Gayo. Ansivéhé Dios, cuisì mii-né nì quida ì', còtó cachi nèhivì nì ndacùcahín mií na ní quida ì' nècuàchìmà. ¹⁶ Pues, ndisa, stná nèhivì vehe Estéfanas nì quida ì stnài, doco có-ínáhá gué` a ní quida ì gué` más gà nèhivì, á coó. ¹⁷ Vachi màdi-ñá quida ì' nèhivì nduá nì dándacù Jesucristu nùí, còó; cuisì ñà-nacani xì-né ñà-nduú razón ndiaha xì-yá, doco màdi ñà-càhàn nchichí uin xì-né cundujàn, còó, còtó mà nátùì tnùñuhu xí Cristu nansa nì xihì-yà nchìca cruz.

Cuisì ndiaá Jesucristu, màdiá càhàn nchìchí-ndà

18 Nèhivì nchícùn ichì ndé ndañuhu-nda, sácùndiaa uun-ne na cáhàn-ndà xì-né sàhà obra nì quida Jesús (na ní xìhì-yà) nchìca cruz; doco ndohó nècuàchì dácácu-ya, còó, vèchi nùù ndohó, cahnú poder icúmí palabra mà. 19 Cunaha-nsiá, dohó (cachí-yà) nùù tutu ì:

Cuàhìn dandáñúhî nsidaa palabra xícahàn tè-nchìchí, xì stná palabra xi nècuàchì tuxí inì-xi ináhá guâ, icúmî dandutí palabra mà, cachí-yà.

20 Ñàyùcàndùá, mà cúndiáá gà ñà-ndùá cachí guâ tè-nchìchí ñuhiví yohó, mate xínduu-tè maestru xi ley sàhana, te ò yáha ga tùha-tè càhàn-te sàhù. Vèchi sàhà obra xi Dios sàni cundaà ini-ndà có-ndiáá palabra tuxí ini nèhivì ñuhiví nduú palabra nchichí guâ. 21 Cuàhà gá nandúcú-nè nansa cunchichí-nè, doco Dios, nì chitnùnì ini-yà ñà-màdi sàhà ñà-jaàn nìhì-né cundaà ini-nè sàhà-yá. Ducán nì quida-ya disponer, vèchi nchichí ndisa-ya. Dandu nì chitnùnì stná ini-yà ñà-cuìtià palabra ì xí-yá icutu, te na xiníndísâ nèhivì, dandu vètùni càcu anima-nè, mate (cachí nèhivì) palabra loco nduá.

22 Nècuàchì raza Judea, xícàn-nè cuu iin milagru, (dandu cunindisá-né). Te nècuàchì raza Grecia, cuisì cuní-nè cunini-ne iin palabra chicá nchichí.

23 Doco nsiùhù, palabra sàhà nansa nì xìhì Cristu nchìca cruz nduá cachítnùhu-nsi, mate cudúchí ini nècuàchì raza Judea sàhàjàn, te tuxí stná ini nècuàchì inga ñuu palabra diquí nduá. 24 Doco ndohó nèhivì nì nacàxin-ya, sàni cundaà ini-ndà sàhà-yá, ináhà-ndá cahnú cuáhà poder xi-ya, te nchichí ndisa stná-yà. Ducán xiníndísá-ndá, a ducán nduu-nda nèhivì raza Judea, te ò nèhivì

inga raza. ²⁵ Vàchi mate ni tuxí ini nèhivì nì càhàn Dios iin palabra diquí, doco cunaha-nsiá, chicá nchichí palabra mà nùù nsidaa ñà-ndùá cui cachi nèhivì ñuhiví. Daaní, stná poder xi-ya, mate iyuhu ñà-ndùá quidá-yá tuxí ini-nè, doco chicá fuertéamà nùù nsidanicuú poder xi mii-né.

²⁶ Te xiñuhu nsinuu stná ini-nsià nansa nì quida Dios na ní nacàxin-yàndó ñà-cunduu-nda nèhivì xí-yá, ñáni. Sacu-ndà nduu-nda nècuàchì nchichí cachí nèhivì ñuhiví, te sacu stná-ndà nduu-nda nècuàchì dandacú, te ò nècuàchì cuicà. ²⁷ Doco Dios, nì nacàxin-yàndó, mate mà nchichí-ndà. Te ¿índù chuun? Divi sàhà-ñá dandúcáhán-yá nèhivì cachí xínduu ana nchichí guâ. Stná nèhivì còò poder-xi sàni nacàxin-ya sàhà-ñá nducahan nèhivì tuxí inì-xi chicá icúmí xí poder. ²⁸ Stná nèhivì chicá ndahví nì nacàxin stná-yà, xì stná nèhivì cahíchì ini nècuàchì dava ga, xì stná nèhivì chicá có-ndiaá, pues divi nduú ana sàni nacàxin-ya, te ducán cundee-yá nùù nècuàchì tuxí inì-xi ndiaá guâ. ²⁹ Daaní, quivì icúmí nsidaa nèhivì tnàtuu-ne nùù-yá, mà cúníhnú gá ini ni-iin-ne ñà-mii-né nduú-né mii-né.

³⁰ Doco ndohó, nùù mii-yá sàni nìhítáhvi-ndà ñà-cundoo-nda nùù Jesucristu, te datnúù-yà sàxìnítnùní-ndà, dandu níhì-ndà càhàn nchichí ndisa-nda. Te sàhà stná Dèhemani-yámà sàni ndee vaha-nda nùù-yá, te nì ndoo stná cuàchì anima-ndà nì quida-ya, vachi Dèhemani-yá nduú ana nì dãnáà xì sáhà-ndà, te nì càcu-nda. ³¹ Ñàyucàndùá, ducán iá nacua cachí nùù tutu ìì: “Nú cuní-ndà tavà-ndà tnùñuhu xí mii-nda, dandu ni cúnáhá-ndá ñà-cuisì Stoho-ndà Señor nduú

tnùñuhu xi-nda”.

2

Cuisi sàhà Jesús cáhàn Pablo xì nèhivì

¹ Yùhù, na ní sàì ñuu-nsià, màdì palabra nchichí nduá nì cáhìn xi-nsiá; còó. Nì màdì palabra finu guá nì nácání xi-nsiá na ní cachitnùhi xi-nsiá ñà-ndùú razón ndiaha xí Dios. ² Còó, vàchi nì nacani inì ñà-màsà cáhìn sàhà inga iin chuun, cuisì-ní sàhà Jesucristu, xì sàhà nansa nì xìhì-yà nchìca cruz. ³ Te nì xini-nsià ndè nì cuité, te ndè nì quidi stnái ñà-nácání guá inì ⁴ na ní cáhìn xi-nsiá ñà-ndùú palabra ì xí-yá. Màdì palabra vico uun xi maestru nchichí nduá nì càchí xi-nsiá daa; còó. Espíritu Ìì xí Dios nduú ana nì chindee xí, mii-yá xì milagru xi-ya. ⁵ Vàchi nì nacani inì mà váha cunchicùn-nsia ñà-ndùú iin palabra nchichí xì nèhivì ùún. Còó, micuísì ndudu ì xí Dios nduá cuní cahví xi-nsiá.

⁶ Doco cunaha-nsiá, palabra nchichí ndisa nduá xichúûn stná-nsì na cáhàn-nsì xì nèhivì sàxíníndísá vaha xi-yá. Doco tucu iá palabra mà nùù ñà-nduá cáhàn nècuàchì nchichí ñuhiví yohó, te ò iin palabra cáhàn tè-xídandacú ñuhiví yohó. Vàchi mate ndee cáhàn-te, doco yàchì icúmí-tê ndañuhu-té ñuhiví. ⁷ Doco nsiùhù, palabra nchichí xi Dios nduá cáhàn-nsì.

Datnúù Espíritu Ìì sàxínítnùnì-ndà sàhà palabra nchichí xi Yua-nda Dios

Antes nìsa ìa dèhé palabra mà, cónisá cúndàà ini nèhivì. Doco cunaha-nsiá, dècuèndè na táyô ñuhiví, dandu nì chitnùnì ini-yà ñà-ndohó sàà-ndà cundaà ini-ndà sàhà palabra mà, te

ducán nìhìtáhvi-ndà sàà-ndà gloria xi-ya. ⁸ Doco tè-xídadacú ñuhìví yohó, cóni sàà-te cundaà inì-te palabra nchichí ìì mà, vèchi nú ni cúndàà inì-te nì cuí, mà cáhni-té Stoho ndiaha-nda nchìca cruz. ⁹ Doco cunaha-nsiá, dohó cachí nùù tutu ìì:

Cuàhà ñà-vàha sàni nsidayucun Dios ñà-nìhìtáhvi nècuàchì cuú inì-xi sàhà-yá. Doco ni-iin nèhivì, tàñáha ga cuninùù-né nansa iá mà; tàñáha ga cunitnùhu-ne sàhà ñà-nsiaha guá mà; ni-iin xichi cóni nìhnú ini-nè nansa coa.

¹⁰ (Pues mate ducán ndisa nduá), doco ndohó, sàni cundaà ini-ndà sàhà-ñá, sà-ináhá-ndá nansa iá, vèchi ducán sàni quida Espíritu Ìì xí-yá. Vèchi Espíritu Ìì, ináhá-yâ nsidanicuú iñàha; ndè ináhá stnâ-yà nsidanicuú ñà-nduá nacání ini Yua-nda Dios.

¹¹ Ni cachí-ndà iá iin nèhivì nacání inì-xi sàhà iñàha; pues còò inga nèhivì cundaà inì-xi sàhà ñà-nduá nihnú ini nècuàchìmà, cuisì miinì-né ináhá-nê. Te ducán iá stná Dios, còò inga ana ináhá ñà-nduá nacání ini-yà, cuisì-ní Espíritu Ìì xí-yá. ¹² Te ndohó, màdi iin espíritu xì ñuhìví yohó nduá nì níhì-ndà; còó. Divi Espíritu Ìì xí mii-yá nì nìhìtáhvi-ndà, te sàhá yúcán nduá vètùni mànhì ini-ndà ñà-ndiaha guá sàni nìhìtáhvi-ndà nùù-yá. ¹³ Te divi ñà-jaàn nduá datúi-nsi nùù nèhivì nihnú vaha ini xì Espíritu Ìì xí-yá. Doco màdi palabra nchichí xì nèhivì ñuhìví nduá cáhàn-nsi na datúi-nsi ñà-jaàn; còó, cuisì palabra chináhá Espíritu Ìì nduá cáhàn-nsi.

¹⁴ Doco nèhivì nihnú ini xì cuisì ñà-nduá cachí sàxìnítùnì mii-né, mà cúí sàà-nè cundaà ini-nè

sàhà chuun xi Espíritu Ìì xí Dios, vèchi nahi palabra loco nduá nùù-né. Ñàyùcànduá, mà cùì mànhì ini-nè, vèchi cuisì nú ni chíndéé Espíritu Ìì nèhivì, dandu vátùni sàà-nè mànhì ini-nè. ¹⁵ Doco iin nèhivì datnúù Espíritu Ìì anima-xi, mà úhì sàà-nè cundaà vaha ini-nè sàhà nsidaa iñàha. Doco nèhivì dava ga, mà cùì sàà-nè cundaà ini-nè nansa ndisa nihnú ini nèhivì xí Dios mà. ¹⁶ (Vèchi ducán cachí nùù tutu ìì:) “Còò ni-iin ana cùndàà ndisa ini-xi nansa nihnú ini Stoho-ndà Señor. Te ni còò stná ana chicá nchichí, te ducán cuàha-xi-yá conseju”, cachá. Doco cunaha-nsiá, divi nacua nihnú ini Cristu, ducán sàni nihítáhvi-ndà cunihnu stná ini-ndà vichi.

3

¹ Ducán iá, ñáni; doco (na ní sa-ìe xì-nsiá daa), màncùì dacuahá vèhi mii-nsiá, vèchi tàñáha ga cunihnu vaha inì-nsia nacua cuní Espíritu Ìì xí Dios. Na nihnú ini ndéni nèhivì ní cui, ducán nihnú inì-nsia, na ian nihnú iquin ini-nsiá, có-sânhì ví ini-nsiá ichì Cristu. ² Na iin mée sáha-nda cuisì-ní tëndodo, te màdiá comida chicá fuerte, ducán nì quida stnáì xì-nsiá, (puru palabra mà úhì cundaà ini-ndà nduá nì dàcuàhí mii-nsiá, màdiá palabra chicá nchichí), vèchi cóni sàà-nsiá cundaà inì-nsia, te dècuèndè stná vichi, tàñáha ga sàà-nsiá mànhì váha inì-nsia. ³ Vèchi nihnú ìì inì-nsia nahi nsidaa nèhivì dava ga ñuhiví. Vèchi ñà-cúmbidia inì-nsia, te náâ stnahá-nsiá, te táhndè dava-nsia, pues, ¿amádi divi ñà-jaàn nduú modo xíquida nèhivì ñuhiví? Te divi sàhà ñà-jaàn náhà claru nihnú ìì inì-nsia nahi mii-né. ⁴ Vèchi dava-nsia, cachí-nsiá nèhivì xí Pablo nduú-nsiá, te dava-nsia, cachí-nsiá nèhivì xí

Apolo nduú-nsiá. Doco ¿amádi divi ñà-jaàn nduá quidá stná nèhivì ñuhìví yohó?

Nsidaa-nda cutnáhá-ndá xinúcuáchí-ndá nùu Dios

⁵ Doco cunaha-nsiá, màdi nèhivì chicá ndiaá nduú Apolo, te ni màdi nèhivì chicá ndiaá nduú stná yùhù Pablo. Cuisì nèhivì xinúcuáchí nùu Dios nduú-nsí, te sàhà nsiùhù sàni xinindisá stná-nsià palabra ìì xí-yá. Ñàyùcàndüá, cada iin iin-nda xi chuun nì nìhìtáhvì-ndà nùu-yá. ⁶ Vàchi (ducán iá nahi chuun itu-ndà), iin-nda chihí, te inga-ndà cùhñù, doco Dios nduú ana dacuahnu-xi viú. Te ducani iá stná xì nsiùhù, primeru yùhù (nì cachtìnhì xì-nsiá palabra ìì). Daaní, después nì chindee stná Apolo. Doco cuisì sàhà Dios nì quee viì (obra mà). ⁷ Màdiá chicá ndiaá ana nì càhàn xì palabra primeru, te ni màdiá chicá ndiaá stná ana nì chindee después, cuisì mii Dios nduú ana chicá ndiaá, te cuisì sàhà mii-yá nducuahà palabra xi-ya. ⁸ Nècuàchì quidáchúûn primeru, xì stná nècuàchì nchícùn gà, iin-ni xíndiaa-nsì nùu-yá. Doco según chuun quidá iin iin-nda, ducán icúmí-ndá nìhì-ndà tnùmanì xì-ndà nùu-yá.

⁹ Te vichi iin-ni xinúcuáchí nsidaa-nsí nùu-yá. Te mii-nsiá, na iin itu Dios (ndé quidáchúûn-nsí) nduú-nsiá. Te nahi stná iin vehe nì dandàcú-yá cuàha, ducán nduú stná-nsià. ¹⁰ Te yùhù, na iin albañil tùha vaha, ducán nduí, te nì quidachuín (chuun xi Dios ndé ndoó-nsiá). Na iin cimientu nduú (chuun primeru) nì quide jaàn sàhà gracia xi-ya. Te vichi sà-ìá inga ana quida-xi chuun ma, na ian dacuahnú-né nama. Doco cuidadu ni cúndóo nsidaa nèhivì quidá seguir xì chuun

nì dàquésáhî mà. ¹¹ Màsà cáchí-nè iá inga (palabra chicá ndiaá); còó. Cuisì ndiaá palabra sàhà Jesucristu (nì cachitnùhi xì-nsiá) primeru, vàchi nahi cimientu nduá. ¹² Te nú cuní iin nèhivì (quida-ne seguir xì obra mà), dandu queámà na ian cuàhàn-nè dacuahnú-né nama dìquì cimientu mà. Te nú cuàhàn-nè quida viì-né obra mà, dandu ducán queá na ian xichúûn-né oro, ò plata, ò yùù yéhè. Doco nú có-quidá víi-né obra mà, dandu ducán queá na ian xichúûn-né yutnù, ò mihi, ò ñhù. ¹³ Dandu después icúmí sàà iin quivì cundaà inì-xi nansa iá obra nì quida iin iin-nda. Vàchi na sàà quivì mà icúmí coo nahi ñuhu xíxìn, te sàhà ñuhu mà cundaà inì-xi a natùì obra xi-nda nùù Dios, á coó. ¹⁴ Nú màsà cócó obra xi-nda, dandu icúmí-ndá nìhì-ndà ñà-vàha xi-nda nùù-yá. ¹⁵ Doco nú ni cocá, dandu mà níhì-ndà ñà-vàha cuàhàn-ndà nìhì-ndà nì cuí, doco anima-ndà, vètùni càcu viá, mate cunduamà na ian (nì chindee-nda mii-nda nùù) ñuhu xíxìn.

¹⁶ Mii-nsiá, ¿a có-nsinúú inì-nsia ñà-ndùù-ndà na iin vehe ì ndé iá Dios? Vàchi iá Espíritu ìì xí-yá ini anima-ndà. ¹⁷ Ñàyùcàndùá, nú ni dándañúhú iin nèhivì ñà-ìì icúmí lugar xi-ya, dandu icúmí nècuàchìmà ndañuhu dahuun stná-nè quida-ya. Vàchi ndé iá-yà, yáha ga ìì lugar mà, te cunaha-nsiá, divi nahi vehe ìì-yá nduu-nda.

¹⁸ Màdí dandahví-nsià mii-nsiá, vàchi nú iá ana tuxí inì-xi nduú nècuàchì nchichí nùù nèhivì ñuhivì yohó, dandu xiñuhu dàma-ne, mate (cachí nèhivì) sàni culocó-nè, vàchi nú ducán, dandu ñà-sàni ndunchichí ndisa-ne cundua. ¹⁹ Vàchi ñà-nduá tuxí ini nèhivì nduú ñà-chicá nchichí, pues nùù

Dios ñà-loco nduá. Te dohó cachí stná nùù tutu ìì: “Icúmí Dios cundee-yá nùù tènchìchí na meru xíquida cuahà-té maña dandáhvî-te”. ²⁰ Daaní, inga xaan cachí stná tutu mà: “Ináhá Dios, ñà-chìcuéhè uun nduá chítñùnì guâ ini nècuàchì nchichí”. ²¹ Ñàyùcànduá, màsà cútúxí ini ni-iin-nsia chicá ndiaá-nsià ñà-nchícùn-nsià iin tal nèhivì. Vàchi nsi-danicuú nèhivì, xì nsidanicuú iñàha, divi cuenta xi mii-nsiá nduá. ²² A ducán yùhù Pablo, te ò Apolo, te ò Pedro, có-quidá, cuenta xi mii-nsiá nduú nsidaa-nsí. Dècuèndè stná ñuhiví yohó, cuenta xi stná-ndà nduájàn, te mate ni cútiácú-ndà, te ò nì sáà-ndà cui-ndà, có-quidá, vàchi nsidaa ñà-nduá cùù xì-ndà quivì vichi, ò quivì vàxi xi-nda, sàhà bien xi-nda nduá. ²³ Te Cristu nduú Stoho-ndà. Te Stoho mii-yá nduú (Yua-nda) Dios.

4

Nansa ía vida nì yàha nècuàchì apóstol nì nìhì chuun nùù Jesús

¹ Sàhà ñà-nduá sàni cachí jaàn xiñuhu ndanihi nèhivì nsiùhù ñà-nduú-nsí ana xinúcuáchí nùù Cristu; xiñuhu cundaà ini-nè ñà-ndáà nduá nì nìhì ndisa-nsi chuun ñà-dacuahá-nsí nèhivì palabra ìì nìsa ìa dèhé sàna. ² Te nú ducán nduá, dandu ndiá ìcà-nsí quida viì-nsí chuun ma, vàchi divi ducán nduá xiñuhu quida nsidaa ana dandacú nùù chuun xi inga nèhivì. ³ Doco yùhù, có-ndùlòquì nú cachí-nsià ñà-quidá víí, ò á coó. Ni có-nàcání stná inì nú cachí òava ga nèhivì ñà-có-quidá víí, te caná-né yùhù nùù iin juez. Ni yùhù, có-càchí stnáì sàhà mií, a quidá víí, á coó. ⁴ Te mate có-dàndòhó sàxìnítnùnì míí, doco có-cùnì cachàmà ñà-còò falta

xi, vâchi mii Stoho-ndà Señor icúmí cachi a ní quida viií, á coó. ⁵ Ñâyùcàndùá, màsà cuítñùhu-nda ñanìtnaha-nda, vâchi tàsáà quìvì cundaà ndisa ini-ndà. Dècuèndè naxicocuñin-yà, dandu natùì claru nansa ndisa iá nsidaa chuun iá dèhé vichi. Dandu mii-yá datúi-ya nansa nihnú ini cada iin iin-nda, te cachi-yà xì-ndà ndé tantu sàni quida vii iin iin-nda.

⁶ Cunaha-nsiá, sàhà ñà-vàha xi-nsia sàni cachì xì-nsiá nsidaájàn sàhà Apolo xì yùhù, ñáni, áma mánihì ini-nsiá ñà-mà váha dayáha-nda ñà-nduá cachí tutu ìì, vâchi mà váha ndenihi cahnu-nda iin (ana nchícùn-ndà), mientras inga-nè cahíchì ini-ndà; còó. ⁷ Vâchi iin-ni xínduu-nsia xì nsidan-icuú gá nèhivì. Nsidaa ñà-nduá sàni nìhìtáhvi-nsiá, ñà-nduá nì dàcútáhvi Dios mii-nsiá nduá. Te nú sàni cutahvi uun-nda iñàha, dandu mà váha cutuxi ini-ndà chicá ndiaá-ndà sàhámà, vâchi ñà-nì cutahvi uun-nda nduá.

⁸ Doco vichi nihnú inì-nsia na ian sàni nducuica-nsiá. Sàni ndanchito ducún-nsiá na iin rey cahan-nsiá, te menos nì ndòo nsiùhù nùù-nsiá. A sácú vâha nú ni cúndúú ndisa-nsia ana chicá dandacú, dandu nsiùhù, sàa stná-nsì cutnahá-nsí xì-nsiá dandacu-nda. ⁹ Doco nsiùhù nècuàchì apóstol, sàni sàha Dios nsiùhù iin lugar chicá cahà-xí tuxí inì, na ian ni cúndúú-nsí nèhivì fuerza icúmí cui sàhà-ñá cundehè nèhivì (nansa ndohó-nsí. Doco cunaha-nsiá,) indéhe stná ángel mozo xi Dios. ¹⁰ Vâchi sàhà-ñá nchícùn-nsí Cristu, ndenihí nèhivì nsiùhù nahi nècuàchì loco. Doco mii-nsiá, (mà loco-nsiá); nchichí gâ-nsiá cahan-nsiá ñà-ndòó-nsiá ladu xi-ya. Nsiùhù, còò ni-iñàha níhìndèè-nsí cahan nèhivì; doco mii-nsiá, cuàhà gá poder xi-nsia iá (cahan-nsiá). Cahíchì

stná ini nèhivì nsiùhù; doco mii-nsiá, iá tnùñuhu xí-nsiá nùù-né. ¹¹ Nsiùhù, dècuèndè vichi xíhì-nsì doco, xíhì-nsì tècuìí, còò ñá-cundixi vii-nsí. Sahní cuií stná-nè nsiùhù, te xicánúú stná-nsì yoho yucán, vèchi còò ni-iin xaan ndé cundoo saín-nsí. ¹² Ndee quidáchúûn-nsí, te nú cánàhá-nè xì-nsí, dandu vivìí-ni naxícónihí-nsí nùù-né. Te nú quidá quíní-né xì-nsí, dandu quidándéé ini-nsí. ¹³ Te nú cáhàn quini-ne xì-nsí, dandu calma-ni sáha-nsinè ichì váha. Doco mii-né, ndeníhí-né nsiùhù nahi mihì chicuéhè, te ò ana chicá còò chuun-xi.

¹⁴ Pues, ¿índù chuun cachí xì-nsiá ducán? ¿A sáhà-ñá cuní cucahan núù-nsiá nduá? Còó, cuií sáhà ñà-nì sàà-nsiá cundaà vaha ini-nsiá, vèchi nahi dèhi nduú-nsiá, te màni-nsiá nùí. ¹⁵ Pues mate ni cúndóó ùxìn mìl ana dacuahá nchichí xì-nsiá ichì Cristu, doco imindaa ana nduú ndisa nahi yua-nsiá, divi yùhù. Vèchi yùhù nì cachtinùhi xì-nsiá razón ndiaha sáhà Jesucristu, ñàyùcànduá divi nahi dèhi xínduu-nsia. ¹⁶ Sáhà ñà-jaàn sacúndáhvî nùù-nsiá ñà-iin-ni quida-nsia nacua quidá yùhù.

¹⁷ Ñà-jaàn nduá disáhà-xí sàni techuín Timoteo sàà-nè ndé ndoó-nsiá, vèchi mii-né, nchícùn vii-né Stoho-ndà Señor. Na iin dèhi nduú stná-nè, te màni gá-nè nùí. Pues divi icúmí cáhàn xì-nsiá, te dansínúú ini-nè mii-nsiá nansa iá modo-xì nchícùn Cristu nacua nduá chináhi nèhivì nsi-danicuú lugar ndé natácá-nè cahvi-néyà. ¹⁸ Doco vichi, ináhí, ndee xícahàn dava-nsia, vèchi tuxí ini-nsia mà sài ndé ndoó-nsiá. ¹⁹ Doco yàchì icúmí sài, nú cuní mii-yá, dandu cundaà inì sáhà nècuàchì cáhàn ndee guá mà, a ndísá icúmí-nè ndudu ìì, á coó. ²⁰ Vèchi ley xi ñuhiví ìì xí Dios,

màdì palabra uun nduá. Còó, poder xi mii-yá nduá ícúmí stná. ²¹ Pues vichi cachi-nsià xí' nansa cuní-nsià quide. ¿A cuní-nsià sàì, te càhàn ndeí xì-nsiá, te ò cuní-nsià sàì càhàn màní xì-nsiá, te cundoo viì-ndà?

5

Nansa nì cachi Pablo xiñuhu quida nèhivì ñuu Corinto xì iin tiàa cónì quidá víi xì iin nècuàchì ñahà

¹ Cachí nèhivì nacání-né xí' ñà-íá iin-nsià nì ìa xì dihi (quín-xi). Cunaha-nsiá, cahnú cuàchì nduájàn; dècuèndè nèhivì có-ináhá sàhà Dios, nì có-quidá-né ducán. ² Doco mii-nsiá, (ndahví-nsià), vàchi tuxí vá ini-nsià ndiaha gá-nsià. Doco ndiá ìcà-nsiá màcùndoo-nsià tnúnsí ini, te tavà cuàán-nsiá tiàa nì quida ducán ñà-màsà cóó gá-nè nùù-nsiá. ³ Te yùhù, mate xica ié', doco na ian jaàn iá anímè cutnàhí xì-nsiá, ducán nduá; te sàni nacani inì sàhà chuun jaàn, ñàyùcàndùá, cuàhìn cachì xì-nsiá nansa quida-nsià xì nècuàchì nì quida xi cuàchi ma. ⁴⁻⁵ Xiñuhu nataca nsi-daa-nsiá, te coo stná ndudu ì xí Stoho-ndà Jesu-cristu, te na ian coo stná anímè xì-nsiá cundua. Dandu ndacùcahan-nsiá quìvì-yá, te cachi-nsià xì nècuàchìmà ñà-ìcúmí-ndá nacoò-ndané nùù ndahà ñà-malu, te ducán nihì iquicúñú-nè iin castigu sàhà-ñá después càcu anima-nè quìvì (màcuíta-nda nùù) Stoho-ndà Jesús.

Ejemplu nì sanduu vicò pascua sànahà na nisa cuxio nsihi pan nihí levadura nsidátáchí xân

⁶ Mii-nsiá, tuxí ini-nsià ñà-vìi gá xíquida-nsià vichi, doco còó, có-íá viì ñà-ndùá quidá-nsiá. ¿A có-ináhá-nsiá dichu cachí: “Mate iyuhu-ní tàtnà

nsidátáchí xí pan quée, doco cuàhà gá ndutáchâ”? (Te ducán iá stná xì falta, mate iyuhu-ní-ñá ni coó, doco xítia inicutu.) ⁷ Ñàyùcàndüá, (xiñuhu cuxio nsidaa ñà-quini ñisa ìa antes, dandu nan-duu-nda nèhivì sàà xí Dios, cunduu-nda nahi) yusàn pan cóni quée ni-iyuhu ñà-nsidátáchí xân. Vàchi mii-yá, sàndèníhí-yàndó nduu-nda nèhivì sàà còò falta-xi ñà-sàni xìhì Cristu cuenta xi-nda. Te ducán queámà na ian quidá-né vicò pascua (na xìhì lelü nduú promesa), vachi Cristu nduú nahi promesa xi-nda. ⁸ Te vicò pascua mà, puru pan có-ndutáchí xixí-né. (Te ejemplu nduámà.) Ñàyùcàndüá ndohó, puru ñà-nduú ñà-ndáà cuisì ni cúnchícùn-ndà. Màsà dátiaâ uun-nda quida-nda ñà-ìá vaha, vachi queámà na ian có-chìvaha viì-ndà vicò mà; te màsà cúníhnú chicuéhè stná ini-ndà, te ni màsà quidá-ndá ni-iin ñà-ìá quini, vachi nú ducán, dandu queámà na ian có-chìvaha viì-ndà vicò, te na ian cóni cúxíó nsìhi tàtnà nsidátáchí xí pan mà.

⁹ Nùù inga tutu nì tiai antes nì cachì xì-nsiá ñà-màsà cútñáhá-ndá xí nèhivì tùha càhàn xì ana cóni nándàhà xì-né. ¹⁰ Ducán nì tiai nùù-nsiá, doco có-cùnì cachàmà ñà-nacoo-nsia nsidanicuú nèhivì xíquida ducán ñuhìví yohó, vachi cuisì inga ñuhìví cunduu lugar ndé mà cútñáhà gá-ndà xì nècuàchìmà, vachi ñuhìví yohó ndoó cuáhà ana có-quidá víi: xího-né cucumi-né cuàhà ñà-cuicà, o xidácuíhná-nê, te ò xicàn tàhvi-né nùù ñà-cô-nduú Dios. ¹¹ Doco ñà-ndüá nì cachì nùù carta mà nduá yohó: nú nècuàchì có-quidá víi ma nduú iin ñani-ndà (iin-ni cahvi xi mii-yá), dandu màsà cútñáhà gá-ndà xì-né nú iá cuàchi-ne sàhà nècuàchì

ñahà, te ò tùha-ne xihò-né ñà-ìcúmí ñanìtnaha-ne, te ò cahvi-né iin ñà-có-ndúú Dios, te ò túha-ne canàhá-nè, te ò túha-ne xìni-ne, te ò xidácuìhná-nè, dandu màsà cútnáhâ gá-ndà xì-né. Ni nácóó dahuun-ndané; ni màsà cuáhandee ini-ndà cuxi-nda xi-né. ¹²⁻¹³ Cunaha-nsiá, có-quidá tocar yùhù nsidandàì sàhà cuàchi nèhivì có-nchìcùn ichì mii-yá. Mii-yá quida xi ñà-jaàn. Doco mii-nsiá, fuerza icúmí-nsiâ cachi-nsiâ nansa cuu xi nèhivì cutnáhâ xí-nsiâ nú ni sàà-nè quida-ne cuàchi. Ñàyùcàndùá, dohó cachì xì-nsiá: ni cúxíó dahuun tiàa iá falta-xi ma nù-nsiá.

6

Màsà cùhùn-ndà nùù juez, te canicuàchi stnaha-nda sàhà-ndà, cachí Pablo

¹ Có-ndiá ìcà-nsiá canicuàchi stnahá-nsiá sàhà-nsiá nùù iin juez có-xiníndísá-xí ichì Dios. Chicá vaha nùù nèhivì xí mii-yá ni ndúndàà sàhà chuun xi-nsia. ² Amádi sá-ìnhá-nsiâ ñà-divi ndohó nèhivì xí-yá cunduu ana (chindee) nsidandaà-xì sàhà nèhivì ñuhivì yohó quivì juicio. Pues nú ducán nduá, dandu ádi vátùni sàà-ndà nsidandaà-ndà sàhà chuun cuatiluha cuú ofrecer tiempo vichì. ³ Cunaha-nsiá, dècuèndè stná ángel icúmí-ndá nsidandaà-ndà sàhà-xí. Pues nú ducán, dandu ádi mà úhì nsidandaà stná-ndà sàhà chuun sencillu iá ñuhivì yohó-ní. ⁴ Ñàyùcàndùá, nú iá iin pleitu xi-nsia, dandu xiñuhu nacàxin-nsia nèhivì tuxí inì-nsia chicá mà nchichí, te mii-né nsidandaà sàhájàn. ⁵ Pues, ñà-jaàn cachì uin xì-nsiá áma cúcáhán nù-nsiá sàhájàn. ¿A ndísá còò ni-iin ñani-ndà nchichí mahì-nsiá? ¿A ndísá còò iin cui nsidandaà sàhà chuun xi iin-nsia

inga-nsià? ⁶ Doco (ndahví-nsià), vèchi sáhàn-nsià sanícuàchi stnahá-nsiá sàhà-nsiá, mate iin-ni ñaní xínduu-nda. Dècuèndè nùù iin juez có-xíníndísâ (xí Jesús) sáhàn-nsià.

⁷ Ñàyùcàndùá, iin falta cahnú xí-nsiá nduájàn, vèchi có-ndiá icà-ndà canícuàchi stnaha-nda sàhà-ndà. Chicá vaha ni cuáha-nda quidaquini-ne xì-ndà, te quidandee ini-ndà. Chicá vaha naco-ndané cahnìndàhvì-nèndó. ⁸ Doco mii-nsiá, có-quidándéé stnahá ini-nsiá sàhà-nsiá. Còó. Dècuèndè quidáquíni-nsiá xì ñanìtnaha-nsia, te xidándiáá-nsiá ñà-ndùá icúmí-nê, mate iin-ni ñaní xínduu nsidaa-nda.

⁹ Sà-ínáhá-nsiá ñà-mà níhì nèhivì malu sàà-nè ñuhivì ìì xí Dios. Ñàyùcàndùá, màsà dándáhvì ni-iin nèhivì mii-nsiá, vèchi mà cúndiátû anima ni-iin nèhivì nchícùn xì ñahà, ni-iin stná nèhivì cahvi xi yùù ò figura, ni-iin stná nèhivì iá xì inga ana có-ndùù nècuàchì vehe-ne, ni-iin stná nèhivì nduú ùì nèhivì, ¹⁰ ni-iin tècuìhnà, ni-iin stná ana tùha xího xì ñà-icúmí inga nèhivì, ni-iin stná tè-xíni, ni-iin stná tè-tùha canàhá, ni-iin stná tè-sàhníndáhvì xì ñanìtnaha xi. Ni-iin nècuàchì jaàn mà níhítáhvì xì ñuhivì ìì xí Dios. ¹¹ Te mii-nsiá, divi ducán nìsa quida dava-nsia antes. Doco sàni ndoo cuàchi-nsiamà, te sàni ndu-ìì stná anima-nsiá. Ñàyùcàndùá, nèhivì vaha sanduú-nsiá nùù mii-yá vichì. Ducán nì cuu xi-nsiá na ní (xinindisá-nsiá palabra ìì, te nì) ndacùcahan-nsiá quivì Stoho-ndà Jesucristu, vèchi nì chindee stná Espíritu ìì xí Yua-nda Dios.

Nsidaa-nda xiñuhu quidañuhu-nda cuerpu xi-nda; màsà quidá ndevàha-nda xi mii-nda

12 (Cachí nêhivì:) “Vàtùni quida-nda ñà-nduá cudî ini-ndà”. Pues vihini, doco màdì nsidaa iñàha nduá iin ñà-chìndéé xí-ndá. Mate vihini quida-nda ñà-nduá cuní-ndà, doco màsà cuáha-nda cundee ni-iin ñà-có-íá vaha nù sàxìnítùnì-ndà. 13 Vachi dohó cachí stná iin dichu: “Tìxi-nda nduú fin xi ñà-nduá xixi-nda, te chuun quidá tìxi-nda nduú stná ñà-cuñhamà”. Doco cunaha-nsiá, iin-ni fin icúmí ndúìjàn, vachi vaxi iin quivì icúmí Dios dandáñúhú-yá nsidaájàn. Te cuerpu xi-nda, ¿índù chuun icúmíá? Pues màdì-ñá coo-nda xi ndéni ñahà ní cui; còó. Divi ñà-cunucuachi víi-nda nù Stoho-ndà Señor nduú chuun xan. Te cunaha-nsiá, íá stná-yá sàhà-ndà. 14 Ñàyùcàndùá, nacua nì natiacu-yà nì quida Yuamàni-yá Dios, divi ducán stná ndohó, icúmí-ndá natiacu stná-ndà quida ndudu ì xí-yá.

15 ¿A có-nsinúú inì-nsia ñà-ndahàsáhà Cristu nduu-nda? Te nú ducán, ¿a íá vaha coo stná-ndà xì iin ñahà ndevàha, nú nahi ndahàsáhà-yá sàndù-ndà? Còó, màsà nunca quida-nda ducán.

16 ¿A có-nsinuu stná inì-nsia nansa íá xì iin tiàa nì quida iin cuàchi xì iin ñahà ndevàha, ñà-iin-ni nêhivì sàni nanduu-ne? Vachi ducán cachí tutu ì: “Ìin-ni nêhivì cunduu ndúì-nè, (nècuàchì tiàa xì nècuàchì ñahà)”. 17 Doco nú sàni yàha-nda ndahà Stoho-ndà Señor, dandu iin-ni anima sàni nanduu-nda xi mii-yá. 18 Ñàyùcàndùá, nacoo dahuun-nsia cuàchi ñà-càhàn-ndà xì inga ana cóni nándàhà xì-ndà. Nsidaa cuàchi dava ga, có-quidá quíní guâ xì iquìcúñú-ndà. Doco nú nì quida-nda iin falta xì iin nècuàchì ñahà, dandu ñà-sàni quida-nda cuàchi nù cuerpu xi mii-nda nduájàn.

19 ¿A có-ínáhá-nsiâ ñà-vehe Espíritu ì xí-yá nduú

cuerpu xi-nda, vâchi sàni nìhìtâhvi-nda Yâ-ìi mà nùù-yá? Ñâyùcàndùá, màdiá mii-nda nduu-nda stoho-nda; ²⁰ còó. Mii-yá, sàni xiin-yàndó na ní dânáâ-yá sâhâ-nda, te sâhâ mà nsidaa ñâ-ndùá quidâ-nda na itiácú-nda xì cuerpu xi-nda, divi sâhâ tñũñuhu xí mii-yá ni cùndùá.

7

Nansa xiñuhu quida-nda xi nècuàchì vehe-nda

¹ Vichi cuàhìn càhìn xì-nsiá sâhâ ñâ-ndùá nì tiaa-nsia nùí. Cunaha-nsiá, cuaha-ni iá nú iá mii iin tiàa, te có-lá-nè xì ni-iin nècuàchì ñahâ. ² Doco còtó quida nècuàchì mà iin cuàchi, chicá vâha ni nândâhâ-né; te ducání stná nècuàchì ñahâ, chicá vâha ni cúcúmí-nê ìi-né. ³ Te cada iin iin tiàa sàni nandâhâ, ndiá ìcâ-né quida ndisa-ne cumplir chuun nì nìhì-né ñâ-coo-ne xì ñahâdìhì-nè. Stná nècuàchì ñahâ, ndiá ìcâ stná-nè quida vii-né cumplir nacua nduú chuun xi-ne ñâ-coo stná-nè xì ìi-né. ⁴ Màdi micuísì nècuàchì ñahâ nduú ana cachi nansa quida-ne, a coo-ne xì ìi-né, á cóó. Icúmí cachi stná nècuàchì tiàa. Te ducání stná nècuàchì tiàa ma, màdi cuisì mii-né cachi stná-nè nansa quida-ne xì ñahâdìhì-nè, vâchi icúmí cachi stná nècuàchì ñahâ. ⁵ Màsâ cáchì-nsiâ “còó” nùù nècuàchì vehe-nsia. Cuisì nú vihini cuní-nsiâ cunihii-nsiá iin ùi quivì sâhâ-ñâ càcàn tâhvi-nsiá nùù Dios. Dandu después nacua stnahâ-nsiá, vâchi nú cóó, vihini dacâ ñâ-malu Satanás sâxìnítnùnì-nsiâ ñâ-có-cùndéé gâ ini-nsiâ cunihii-nsiá.

⁶ Nsidaa ñâ-jaàn cachí xì-nsiá, doco màdi ñâ-dàndâcú nùù-nsiá nduá; còó. Cuisì cachí xì-nsiá ducán sâhâ-ñâ cundâà ini-nsiâ nansa iá iin ñâ-vâha cui quida-nsia. ⁷ Vâchi yùhù, cudìi inì

nú ni quidá nsidaa nèhivì nacua quidé, (ñà-có-lé` xì ni-iin nècuàchì ñahà). Doco cada iin iin-nda según nansa nì ñhítáhvi-ndà nù Dios, vèchi tucu tucu sáhatahvi-yá iin iin-nda. <sup>8</sup> Ñàyùcàndüá, yùhù cachí` xì nsidaa nècuàchì ñahà cuaán, xì nsidaa stná nècuàchì tàñáha ga nandàhà, ndiaha gá coo xi-né nú ni quidá-né nahi yùhù (ñà-cóni nándàhí). ⁹ Doco nú mà cúndéé ini-nè cunihii-né ducán, dandu ni nándàhà-né chicá vaha, te màsà cécánúú-né xího stnahá uun-ne.

¹⁰ Doco nèhivì sàni nandàhà, iá ndisa ñà-ndüá dandacuí nù-né. Te màdì cuísi yùhù cachí` xì-né palabra yohó; vèchi ducán dandacú stná Stoho-ndà Señor. Te dohó cachí-yà: ni-iin nècuàchì ñahà màsà nácóó-né ì-né. ¹¹ Doco nú sàni nacoo-ne nècuàchìmà, dandu (màsà nándàhà gá-nè xì inga tiàa). Iin-ni ni coó mii-né, te nú coó, ni naxícócuìin-nè nacuastnahá-né xì ì-né. Daaní, divi ducání xí stná nècuàchì tiàa, màsà cátéstnahá stná-nè xì ñahàdìhí-nè.

¹² Daaní, mii-nsiá nècuàchì dava ga tu, cuísi cuàhìn cachì xì-nsiá ñà-ndüá nacání uun inì, vèchi có-ndüá iin ley dandacú Dios. Nú iá iin ñani-ndà có-xiníndísâ ñahàdìhí-xi, màsà cáté-nè nècuàchìmà nú cudî ini nècuàchìmà coo ndisa-ne xì ì-nemà. ¹³ Te ducání stná xì nècuàchì ñahà: mate có-xiníndísâ ì-né, doco chicá vaha màsà cáté stná-nè ì-né, nú cudî ini nècuàchìmà coo ndisa-ne xì ñahàdìhí-nemà. ¹⁴ Vèchi mate cuísi nècuàchì ñahà xiníndísâ, doco sàhájàn chicá mà úhì cundiatú stná ì-né nù Dios; te ducání stná nècuàchì ñahà có-xiníndísâ, nú nècuàchì xiníndísâ nduú ì-né. Doco nú ndúi-nè có-xiníndísâ-né, dandu ùhì iá cundiatú mée xi-ne. Doco nú xiníndísâ-né, (mate imindaa-né), dandu mée ì

ndisa cunduu-ve. ¹⁵ Doco cunaha-nsiá, nú cuní nècuàchì có-xiníndísá-má quecuaán-né, dandu mà cútnúú-nî, pues ni cúhùn-nè. Te nú sàcuàhàn-nè, dandu libre iá nècuàchì xiníndísá nì ndòo, ò sea nècuàchì tiàa ò nècuàchì ñahà ni cundúú-né. Doco ¿índù ñà-chicá cuní Dios quida-nda? Divi ñà-cundoo manì-ndà. ¹⁶ Vàchi iin nècuàchì ñahà, có-ínáhá-nè ñà-vihini sàhà mii-né sàà nècuàchì vehe-ne càcu stná anima-nè. Te có-ínáhá stná iin nècuàchì tiàa, pues vihini sàhà mii-né sàà stná ñahàdìhí-nè càcu-ne.

Màsà nácání ini-ndà nansa ndenihì nèhivì ñuhivì yohó ndohó

¹⁷ Nacua nduú modo nì chitnùnì ini Dios cundoo-nda ñuhivì, ducán xiñuhu cundoo cuéyàà-ndà. Nacua iá-ndà na ní quìhi-nda ichì-yá, ducán xiñuhu quida-nda seguir. Divi palabra jaàn nduá cachî xì nsidaa nèhivì cahvi xi-yá. ¹⁸ Vàchi nú sà-ítúú seña xi Dios ìcà-ndà na ní quìhi-nda ichì-yá, dandu màsà nándúcú-ndá nansa ndutu ñà-jaàn. Te ducání stná, nú còò seña mà ìcà-ndà na ní quìhi-nda ichì-yá, dandu màsà nándúcú-ndá nansa màcùtua ìcà-ndà. ¹⁹ Vàchi seña mà, nú itúá, ò nú có-ítúá, còò ni-íñàha cuní cachàmà. Doco ñà-chivàha-nda ñà-ndúá dandacú-yá, ñà-jaàn ndisa nduú ñà-ndiàá. ²⁰ Doco nacua nì sandoo iin iin-nda na ní quìhi-nda ichì-yá, divi ducán ni cundóó ì-ndà.

²¹ Dava-nsia, có-ndòó-nsiá libre, fuerza quidáchúùn-nsiá nùù lamú xi-nsia, te ducán nìsa ìa stná quìvì nì quìhi-nsia ichì-yá. Doco màsà nácání ini-nsià sàhájàn; còó. Doco nú iá nansa cui caquee-nsia libre, dandu chicá vaha ni quidá stná-nsià aprovechar. ²² Cunaha-nsiá,

mate fuerza quidáchúún-ndá quidá inga nèhivì, doco nú ichì Stoho-ndà Cristu nduá nchícùn-ndà, dandu libre iá-ndà nùù mii-yá. Te divi ducán stná, nú nèhivì xicánúú libre nduu-nda vichi, dandu iá stná ana xinúcuáchí-ndá nùù-xí, divi mii-yá. ²³ Te sàni dānāà-yá sàhà-ndá. Ñàyùcàndùá, màsà cuáha-nda quida-nda chuun nì dāndācú ana nduú nèhivì ùún.

²⁴ (Pues sàhà nsidaájàn yùhù cachì xì-nsiá) ñà-nacua ndoo-nda antes na táñāha ga quihi-nda ichì-yá, divi ducán ni cúndóó ìi stná-ndà vichi, ñāni.

²⁵ Vichi cuàhìn càhìn sàhà ñāhà cuàchì tàñāha ga nandàhà. Còò ni-iñāha ni cachì Stoho-ndà Señor xì sàhà nècuàchìmà, doco sàhà gracia xi-ya, vātùni cahvi-nsia xì conseju sáhi mii-nsiá. Pues sàhāmà cuàhìn cachì ñā-ndùá nihnú uun inì: ²⁶ chicá vāha iin-nì ni cúndóó-ndá nacua ndoo-nda vichi cahan yùhù, vāchi tiempu ùhì nduá vichi. ²⁷ Ñàyùcàndùá, nú iá ñāhādihí-ndà, dandu màsà cātéstnāhà-ndà. Te nú còò ñāhādihí-ndà, dandu chicá vāha màsà nāndúcú-ndá nansa nandàhà-ndà. ²⁸ Doco nú ni nāndāhà iin tiāa, màdì cuáchi nduá. Te ò nú ni nāndāhà iin ñāhà chii, màdì cuáchi nduú stná. Cuisiá mà mání tnùndoho yāha-ne, te yùhù, có-cùnì ndoho guá-nsià.

²⁹ Cunaha-nsiá, mà vāxi ga cuàhà tiempu, ñāni. Ñàyùcàndùá, nú iá ñāhādihí-ndà, màsà cúníhnú ini-ndà nduámà iin chuun chicá cahnú. ³⁰ Te nú sacu-nda (sāhà iin tnùndoho), màsà ndúlócō gā-ndà sàhājàn. Te nú cudì ini-ndà sàhà iñāha, màsà cútúxì ini-ndà chuun chicá ndiaā nduá. Te nú sàni xiin-nda iin traste, màsà cúníhnú ini-ndà yāha ga xiñuhá nùù-ndà. ³¹ Te nú icúmí-ndá cuàhà chuun

ñuhíví yohó, màsà ndúlócô cuahà-ndà sàhájàn, vâchi ñuhíví yohó, icúmíâ ndañuhá.

³² Yùhù, có-cùnî nacani cuahà inì-nsia sàhà ni-iñàha. Iin nèhivì còò nècuàchì vehe-xi, (mà úhì) nihnú ini-nè sàhà chuun xi Stoho-ndà Señor nansa quida-ne, te cudì ini-yà. ³³ Doco iin nècuàchì iá ñahàdihí-xi, chicá nacání ini-nè sàhà chuun xi ñuhíví yohó, vâchi nandúcú-nè nansa cudì ini ñahàdihí-nè. ³⁴ Daaní, iin nècuàchì ñahà sàni nandàhà, tucu quidá stná-nè nùù iin nècuàchì còò íi-xí. Nècuàchì còò íi-xí, (mà úhì) nihnú ini-nè chuun xi Stoho-ndà Señor, vâchi cuní-nè cundiaa-nè mii-né, te coo ndoo anima-nè, dandu cunduu-ne iin nèhivì îi xí-yá. Doco iin nècuàchì iá îi-xí, chicá nihnú ini-nè chuun xi ñuhíví yohó, vâchi nacání ini-nè sàhà nècuàchì vehe-ne. ³⁵ Pues, nsi-daa ñà-jaàn cachí xì-nsiá sàhà ñà-cunduu ñà-vàha xi-nsia, màdì sàhà-ñá cadì nùù-nsiá iin modo có-ndiá ìqué. Cuisì cunî quida-nsia ñà-íá viì, te nìhì-nsiá cunucuachi víi-nsiá nùù Stoho-ndà Señor, màdì coo iin ñà-mà cùì chivàha-nsia.

³⁶ Pues ni cachí-ndà iá iin tiàa yáha ga cuní nandàhà xì ana cudì inì-te, te có-quidá víi-té ñà-íá miá cahan-té. Pues nú ducán nduá xiñuhu coo, dandu vâtùni quida-tè nacua nihnú inì-te, divi ñà-nandàhà-té xí-ñâ, màdì cuáchi cundua. ³⁷ Doco nú iin-ni sàni nacani vâha inì-te, te còò necesidad nandàhà-té, vâtùni quidandee inì-te, cachí-te, dandu ñà-jaàn quidá víi-té. Iin-ni sàni nacani inì-te ñà-mà nándàhà-té, te amiga xi-te mà, señorita quida ìi-ñá seguir cunduu-ñà. ³⁸ Ñàyúcàndùá, (ndúìajàn, vâtùni iá): nú ni nándàhà-té xí-ñâ, vâtùni iá ñà-ndùá quidá-te; te nú ni cachí-te mà nándàhà-té, vâtùni quidá stná-te, doco chicá nsiha

nduájàn nùù ingà mà. ³⁹ Iin nècuàchì ñhà sàni nandàhà, iin-ni icúmí-nê coo-ne xì ìi-né ndè cachi sàà cui nècuàchìmà. Doco nú sàni xihì nècuàchìmà, dandu libre iá-nè nandàhà-né xì inga tiàa cudíi ini-nè, cuisì-ní ni cúndúú stná inga tiàa ma iin nèhivì xí Stoho-ndà Señor. ⁴⁰ Doco nú ni cachi-nè mà nándàhà gá-nè, dandu chicá ndiaha quea, tuxí ini yùhù. Te yùhù quidé cuenta chindéé stná Espíritu Ìi xí Dios sàxìnítùnì.

8

Màsà cáxi-nda ò cuxi-nda ñà-nduá chindóó nèhivì nùù ñà-nduá cahvi-né

¹ Vichi cuàhin càhin sàhà nansa quida-nda xi ñà-nduú ofrenda chindóó nèhivì nùù ñà-càhvi-né. Pues vihini cachi-ndà: “Nsidaa-nda ináhá vâha-nda (sàhà chuun jaàn)”. Doco nú ducán cachi-ndà ñà-ináhá cuàhà-ndà iñàha, dandu queámà na ian ndiaá gá-ndà tuxí ini-ndà. Doco nú cuú ndisa ini-ndà sàhà ñanìtnaha-nda, dandísá sàà-ndà cunduu-nda nèhivì ndiaá ndisa. ² Te nú tuxí ini-ndà ináhá cuàhà-ndà, dandu cumáni gá ñà-cundaà vâha ini-ndà nacua ndiá icà-ndà. ³ Doco nú cuú ini-ndà sàhà Dios, dandu mii-yá, ináhá ndisa stná-yà ndohó.

⁴ Ñàyùcànduá, ñà-yòhó nduá cachí sàhà ofrenda chindóó nèhivì nùù ñà-càhvi-né. Ináhá-ndá ñà-imindaa Dios iá, te còò ni-iñàha ndiaá figura iá ñuhiví yohó, ⁵ mate cuàhà gá ñà-nduá cachí nèhivì nduú ana cahvi-né ansivi ò ñuhiví, vâchi cuàhà iñàha cachí-nè nduú dios xi-ne ò stoho-nè. ⁶ Doco nùù ndohó, imindaa Yua-nda Dios iá. Cuisì mii-yá nì quidavàha xi nsidaa iñàha, te xinúcuáchí-ndá nùù-yá. Te imindaa stná Stoho-ndà Jesucristu

cahvi-nda, vâchi sâhà ndudu ìì xí-yá nì sàcòo nsidaa ñà-íá, dècuèndè stná ndohó.

⁷ Doco màdì nsidaa nèhivì sánìhì váha ini-nè sâhájân. Vâchi dava nècuàchì xiníndísâ, quidá ìi-né cuenta ñà-dàcútiácú ndisa xi figura mà nduú ofrenda chindóo nèhivì nùá, vâchi antes ducán nìsa quida stná-nè. Ñâyùcàndùá, na xixí-né ofrenda mà vichi, nihnú ini-nè ñà-sàni cumanchá anima-nè nduá, vâchi tàñáha ga cutùha vâha-ne nacuni-nè sâhámà. ⁸ Pues, nâhà claru màdì xì ñà-ìtiácú-ndà icúmí-ndá ndee vâha-nda nùù Dios, vâchi nú sàni saxi-ndà iñâha, màdiá chicá ndiaá-ndà, te ò nú có-cùnì-ndà caxi-ndà iñâha, iin-ni íá stná-ndà, (cóni xidá cuàchi-nda.)

⁹ Doco cuidadu ni cúndóo-ndá, vâchi mate íá derechu xi-nda (caxi-ndà ñà-yúcán), doco vihini coo iin nèhivì có-cùndáà inì-xi sâhámà, te vihini sâhà ndohó cuida cuàchi-ne. ¹⁰ ¿Índù modo? Pues, ni cachí-ndà sàni xini iin nèhivì mii-nsiá nècuàchì ináhá guâ, te nì quìhvi-nsia vehe ndé itá ñà-nduá cahvi nèhivì, te ndoó-nsiá vehe ma, xixí-nsiá ofrenda xi-ñamà. Te nèhivì nì xini xì-nsiá mà, nú ni cúndúú-né iin nècuàchì có-cùndáà vâha inì-xi, vihini cuàhandee stná ini-nè caxi stná-nè ñà-jaàn. ¹¹ Ñâyùcàndùá, sâhà-ñá tuxí mii-nsiá ináhá guâ-nsià (nansa quidá-nsiá), vihini dandáñhú-nsiâ anima ñanìtnaha-nsia, mate sâhà stná mii-né nì xìhì Cristu. ¹² Ñâyùcàndùá, có-queé víámà, vâchi nú ni quida-nda cuàchi nùù ñanìtnaha-nda ducán, dandu nùù stná Cristu nì quida stná-ndà cuàchi queámà, vâchi sàni dàtúcù-ndà sàxinítnùnì nècuàchì mà ñà-có-sâà-nè cundaà vâha ini-nè. ¹³ Ñâyùcàndùá, yùhù, nú cuàhàn iin ñanìtnahi quida-ne iin cuàchi sâhà

ñà-nduá cunî caxí nî cùí, dandu chicá vâha màsà nunca caxî gué` ni-iin cuñu mà, còtó cuida cuàchi iin ñanìtnahi.

9

Nansa nî cachi Pablo xî nèhivì xítñùhu xi-né ñà-quidáchúûn-né nahi dava ga nèhivì

¹ Yùhù, ¿amádi libre ié? ¿Amádi iin nècuàchì apóstol nduú stnáì? Dècuèndè mii Stoho-ndà Jesús sàni xininùù stnáì. Te mii-nsiá, ináhá stná-nsià nî quide chuun ndiaha xí-yá ndé ndoó-nsiá, te nî xinindisá-nsiá mii-yá. ² Vihini có-nàcúni dava nèhivì yùhù ñà-nduú ndise iin apóstol, doco mii-nsiá, ináhá vâha-nsia, vâchi ñà-sàhà yùhù sà-xiníndísâ-nsiá ichì-yá, divi sàhámà cundáà vâha ini-ndà ñà-nùù mii-yá sàni nìhìtáhvì' chuun quidé.

³ Vichi cuàhìn cachì iñàha xi-nsiá, vâchi ndoó dava nèhivì xítñùhu xí. ⁴ Pues, ¿amádi iá stná derechu xi-nsi (cahvi-nsi xî-nsiá) ñà-dacuxí-nsiá nsiùhù? ⁵ Te amádi iá stná derechu xi-nsi nandàhà-nsí, te cundaca-nsi iin ñahàdìhí-nsi nacua quidá stná ñani Stoho-ndà Señor, xî stná Pedro, xî stná dava ga nècuàchì apóstol. ⁶ Vihini tuxí ini-nsià ñà-cuisì Bernabé xî yùhù xínduu nèhivì còò derechu-xi; doco iá stná derechu xi-nsi nacoò-nsi chuun xî ñuhiví yohó, te quida-nsi cuisì chuun ì. ⁷ Vâchi ducán iá xî-nsí na ian quidá soldadu, màdì cuenta xî mii-té sàhàn-te guerra. (Còó.) Daaní, nacua quidá stná tè-ndiáà xî yutnù quisi vídì, saxí stná-te iin ùi-si; te ò nú quisi ndacá-te, iá stná derechu xi-tè cuhni-tè tèndodo-sí coho-tè. ⁸ Te màsà cútúxí stná inì-nsia ñà-sàhà-ñá có-nduì mii-yá, ñâyùcànduá, có-ndiáà palabra cachî jaàn. Còó, vâchi divi ducán cachí

stná ley ì ndé nì tiaa Moisés ⁹ nùù tutu ì, te nì cachi Dios: “Màsà cúñúhú ñunù yuhù buey na sánihni-sì trigu cóya”. Pues, náhà claru, màdi sáhà-ñá màni guá quisi mà nùù-yá nduá òsáhà-xí nì cächí-yà ducán. ¹⁰ Còó, sàhà ndohó nì cachi-yà ducán, (vächì ejemplu) nduá, te cuní cachàmà ñà-ndiá icà coo tnündé ini xi nècuàchì (chináhá palabra ì) ñà-nìhì-né iin algu, divi nacua iá stná xì iin nècuàchì xitú, te ò iin peón dacóyo nùni, nihnú ini-nè nìhì stná-nè iyuhá. ¹¹ Te nsiùhù, nú sàni cachitnùhu-nsi xì-nsiá meru palabra cutiacu ndiaha anima-nsià, dandu amádi iyuhu nduá nú ni cuáha-nsia nsiùhù iyuhu ñà-cutiacu-nsi ñuhìvì yohó. ¹² Te nú ndoó nèhivì dava ga iá derechu-xi cacán-nè ñà-jaàn nùù-nsiá, dandu ¿amádi chicá iá stná derechu xi nsiùhù sàhà ñà-jaàn?

Doco còó; có-xìcàn-nsi ni-iñàha nùù-nsiá, mate iá ndisa derechu xi-nsi. Cuisì quidándéé ini-nsi, còtó nú ni cacán-nsi iñàha cadiàmà nùù nèhivì, te mà cúnindisá gá-nè razón ndiaha xí Cristu.

¹³ Ádi sá-ínáhá stná-nsià nansa xíquida dùtù quida-xi chuun ì veheñùhu (xi nècuàchì raza Judea), xixí-né promesa sàà yucán. Vachi dùtù xinúcuáchì nùù mesa ì ndé xixìn quisi nduú promesa, níhì-né iyuhu cuñu mà. ¹⁴ Ñàyùcàndùá, náhà claru sàni chitnùní ini Stoho-ndà Señor ñà-ducán quida stná nèhivì cachitnùhu razón ndiaha, divi sàhà chuun quidá-némà icúmí-nè nìhì stná-nè ñà-cutiacu-nè. ¹⁵ Doco yùhù, cóni xíquèn ñà-jaàn nùù-nsiá, mate iá derechu xi. Ni màsà cútúxí stná inì-nsia a tiaí carta yohó ñà-quidé reclamu ñà-ndùú derechu xi. Còó, chicá vaha dihna ni cuí, te (màdiá quideàjàn), vächì nú ducán,

dandu mà cúí gá cachì xì nèhivì ñà-nduá cudî guá inì cachì xì-né, (divi ñà-có-xîquèn ni-iñàha).

¹⁶ Ñà-ndáà nduá, razón ndiaha xí Dios nduá cachítñùhi; doco có-nìhnú inì camánì nèhivì yùhù sàhámà, vàchi nihnú inì ñà-fuerza cachitñùhi palabra mà, te ndahví (gà cuú inì) nú màsà cáchítñùhi razón ndiaha ma. ¹⁷ Ñàyùcànduá, nú cuisì yùhù nì chitnùnì inì cacanui xì palabra mà nì cúí, dandu vihini coo ñà-cunduu nahi raya xi. Doco nú nihnú inì ñà-fuerza quide chuun ma, dandu sàhájàn cundaà ini-ndà iin chuun ì nì nìhí nùù mii-yá nduá. ¹⁸ Doco te nú ducán nì nìhí chuun ma, dandu ¿índù iñàha cunduu tñùmanì nìhítáhvi? Pues, divi ñà-uun-ni cachitñùhi xì nèhivì razón ndiaha xí Cristu, te có-quíyàhvi, mate iá derechu xi càquàn, doco có-xîquèn nùù-né.

¹⁹ Yùhù, libre ié'; còò ni-iin ana cachi xì' nansa quide. Doco nihnú inì ñà-ié' sujetu nùù nsi-daa nèhivì áma vihini sàà stná-nè cunchicùn-nè ichì mii-yá. ²⁰ Yùhù, voluntad xi chívàha stnàì estilu xi nècuàchì raza-xi Judea na hora cutnàhí xì-né, áma sàà dava-ne cunindisá stná-nè. Ñà-jaàn nduá quidé mate nùù yùhù có-ndiàà gà ley sànahà xí-némà, doco voluntad xi mií nchícùàn áma sàà stná dava-ne cunindisá stná-nè. ²¹ Daaní, nú ié' cutnàhí xì nèhivì có-nchícùn estilu xi ley mà, dandu có-nchícùn stnàì-ñà, áma (chíndéé stná mà) ñà-cunindisá stná dava-ne ichi-yá. Doco màsà cúníhnú inì-nsia ñà-nduú iin nèhivì còò ni-iin ley xi Dios nùù-xí; còó, vàchi nchícùn ndisa stnàì ley xi Cristu. ²² Daaní, na ié' cutnàhí xì nèhivì mà-fuerte anima-xi, dandu quidá stnàì na quidá mii-né, áma níhì' dacuní stnàì dava-ne ichì

váha. Váchì ducání quidé xì nsidaa nèhivì: nacua quidá mii-né, ducán quidá stnái, áma sáà stná-nè càcu anima-nè. ²³ Nsidaa ñà-jaàn quidé sàhà-ñá chicá quee tnũñuhu xí razón ndiaha xí-yá, dandu ñihítáhvi stnái iin ñà-ndiaha sàhà palabra mà.

²⁴ Sà-ináhá-nsiâ, na xinú tècuachi carrera, cuisì imindaa-té níhì xì premiu, mate cuáhà-té nì dàdává stnahá-te. Pues ducání iá stná xì ndohó, xiñuhu cuàhandee ini-nda, dandu ñihítáhvi stná-ndà nùu-yá. ²⁵ Daaní, nú cuàhàn tècuachi ma dàdává stnahá-te ducán, xíndiaa stná-te mii-té, có-quidá ndevàha-tè xì mii-té (áma níhì-té cóo fuerte-te). Te ¿índù chuun? Divi sàhà-ñá cuní-te ñihì-té (iin premiu tii) mà cúnáhá ni-iin ratu, iin sìcàté ndahà cuí yutnù cuñuhu dìni-té. Doco ndohó, iin corona ndiaha mà nunca cutuhú nduá ñihì-ndà nú ni cuàhandee ini-ndà (cunchicùn-ndà mii-yá). ²⁶ Ñàyùcànduá, yùhù sáhandee cahnú ini, nahi tè-xinú carrera, doco ináhí índù nùu-xí cuàhìn. Te na quidá stná tècuachi ídiquí box, ducán sáhandee stná inì, doco có-ídiquí uin; ináhí ñà-nduá quidé. ²⁷ Sadí` nùu ñà-xíhoé quide. Có-sâhi ñà-quida ndevàhi xì míí, còtó mà nátùì guè nùu mii-yá mate cuáhà gá sàni càhìn xì nèhivì dava ga sàhà ichì-yá.

10

Màsà cáhví-ndá figura nahi nìsa quida nèhivì Israel sàhana na ní caquee-ne ñuu Egipto

¹ Ñáni, cuní` cundaà inì-nsia nansa nì cuu xì nèhivì sàhana, nsidanicuú-né (nì chindee Dios-nè), nìsa xìca-ne tìxi còndàhvi iin vìcò xí-yá, te nsi-daa-né nì yàha uun stná-nè mahì mar yucán.

2 Ñàyùcànduá, na ian cùu-xì-ndà na cuhî-ndà, ducan quida-nda cuenta sàhà mii-né na ian nì cuhî stná-nè tìxi vìcò mà xì ini mar mà, te ducán nì nanduu-ne nèhivì xí Moisés. ³ Daaní, iin-ni nìsa itiacu stná nsidaa-né ñà-nduá nì sàhatahvì Dios-nè, ⁴ te iin-ni nìsa xihì stná-nè tècuí ndiaha, divi tècuí nì cana nùu iin cavà. Te cavà mà, seña nì sandua nahi Cristu, vàchi nì cutnahá stná-yà xì-né ichì cuàhàn-nè. ⁵ Pues mate ducán nì cuu xi-né, doco cóni ndóo ini Dios xì modo xi-ne, te ñàyùcànduá cuàhà sàstnùhù-né nì xihì nùu yucù yucán.

⁶ Cunaha-nsiá, nsidaa ñà-nduá nì cuu xi nèhivì sàhaha ma, divi sàhà-ñá cundaà ini ndohó vichi nduá, màdí nchihò stná ini-ndà quida chicuéhè-ndà na ian nì quida mii-né. ⁷ Ni màsà cáhvì stná-ndà figura na ian nì quida dava-ne, vàchi ducán nacání tutu ì: “Nì sàcùndoo-ne nì xixi-ne, te nì xihì-ne, dandu después nì ndacuíta-ne nì ìtasaha-né (nùu figura xi-ne)”, cachá. ⁸ Ni màsà cáhàn-ndà xì ana cóni nándàhà xì-ndà nacua nìsa quida dava nècuàchì yucán, vàchi después nì xihì òcò ùnì mil-nè iin quivì-ní. ⁹ Ni màsà quídá canúú-ndá ñà-có-cùnì Stoho-ndà Señor, vàchi ducán nì quida dava-ne, te sàhájàn nì ndecoyo cuàhà còò, nì tnii-sìné, te nì xihì-nè. ¹⁰ Ni màsà cáhàn ndiaa-ndà (dìquì-yá) nacua nì quida dava-ne, te nì ndañuhu cuàhà-né nì quida ángel xi-ya.

¹¹ Cunaha-nsiá, nsidaájàn nì cuu xi nècuàchì sàhaha ma sàhà ñà-nì cùndáà ini-ndà (màsà quídá stná-ndà ducán). Vàchi divi sàhà ndohó nì tiaa nsidaámà nùu tutu ì sàhà-ñá cundaà ini-ndà nansa quida-nda quivì vichi na xínu

tiempu. ¹² Ñàyùcàndùá, nú nihnú ini-ndà sà-íá vaha-nda nùù Dios, dandu ni caquín-ndà cuidadu còtó sàà-ndà quida stná-ndà iin cuàchì có-nìhnú ini-ndà. ¹³ Nsidaa ñà-ndùá yáha-nda vichi, cuisì ñà-ndòhó stná nsidanicuú nèhivì ñuhiví nduá. Te vātùni cahvi vii-ndà xì-yá ñà-mà cuáha-ya cuu xi-nda ñà-ndùá mà cúndéé ini-ndà sàhà-xí. Còó, vāchi (nú cuàhàn-ndà quida-nda iin cuàchi ni cuí), dandu siempre datú Dios nansa càcu-nda nùájàn sàhà-ñá vātùni quidandee ini-ndà. ¹⁴ Ñàyùcàndùá, cuidadu ni cúndóó-nsiá, ñani màní; màsà nunca cahvi-nsiá ni-iin figura.

Cuisì nùù Dios ni cuáha-nda promesa xi-nda; te màsà cáxi-nda ò cúxí-ndá ñà-ndùá ni chindoo nèhivì nùù figura

¹⁵ Cuàhìn cachì xì-nsiá iñàha, te mii-nsiá cachi-nsiá xì', amádi ndisa á coó, vāchi quidé cuenta xínduu-nsia nèhivì cundáà inì-xi. ¹⁶ Na (nacuítáhvi-ndà, xihi-nda) ñà-ñuhú copa ndiaha ma, te naquímànì-ndà mii-yá. Pues ducan quida-nda, te nihnú ini nsidaa-nda ñà-sàhà ndohó nì xitià nù-yá. Te na xixí stná-ndà pan ì, dandu iin-ni nihnú stná ini nsidaa-nda nansa nì sàha-ya iquicúñú-yà (sàhà-ndà). Sà-ínáhá-nsiá nsidaájàn. ¹⁷ Ñàyùcàndùá nahi imindaa nèhivì sàni nanduu nsidaa-nda, mate cuàhà-ndà ndoó, vāchi iin-ni pan (ì) xixí nsidaa-nda.

¹⁸ Cundehè-nsiá nansa xíquida nècuàchì raza Israel nú sàni sàha-ne iin quisì nduú promesa, te nì xihì-si nùù mesa ì, dandu después saxí-né cuñù-si. Pues sàhà ñà-sàxí-né promesa mà, nàhà xicà xínduu stná-nè ana (nihnú ini xì religión mà). ¹⁹⁻²⁰ Pues cachì nsidaájàn xì-nsiá,

doco có-cùní cachàmà ñà-itiácú ndisa figura cahvi nèhivì có-ìnáhá xí Dios, ni có-cùní cachi stná ñà-ndiáá ndisa promesa sáha-neñà. Còó, doco cunaha-nsiá, iá ndisa ana dìnúù-xí sáha-ne promesa xi-ne. Divi nùù ñà-malu sáha-neà, màdì nùù Dios. Te yùhù, có-cùní dahuin cunihnu ini-nsià quisi mà.

²¹ Vàchi còò permisú cuitahvì-ndà coho-nda copa ìì xí Dios, te después coho stná-ndà ñà-nduá sáha-ne ñà-malu; còó. Vàchi còò permisú cuxi-nda pan ìì xí Dios, te después cuxi stná-ndà ñà-dàcùxí-nèsi.

²² Mii-nsiá, ¿a ndísá cuní-nsià daciúda ini-nsià Stoho-ndà Dios ducán? ¿A tuxí ini-nsià chicá fuerte-nsià nùù-yá? (Doco mà ndisá.)

²³ (Ñà-ndáà nduá), libre iá-ndà quida-nda nacua cudî ini-ndà, doco (xiñuhu nsinuu ini-ndà) màdì nsidaa iñàha nduú iin ñà-vàha. Libre iá-ndà, cachí-ndà, doco màdì nsidaa iñàha nduú iin ñà-cuàhàn chindee xi-nda. ²⁴ Ñàyùcànduá, màsà nándúcú-ndá ñà-nduá cudî inì-ni mii-nda; chicá ndiaha nanducu-nda nansa chicá yàha vàha ñanìtnaha-nda.

²⁵ Nsidaa cuñu dicó tè-dicó yàhvi, vètùni caxì-ndàñá. Còò necesidad nacani ini-ndà ndàcàtnùhù-ndà sàhámà, ²⁶ vàchi Stoho-ndà Señor nduú stoho nsidanicuú iñàha iá ñuhiví yohó.

²⁷ Daaní, na cánà-ndà cùhùn-ndà iin vicò iá vehe iin tiàa có-xiníndísá-xí-yá, te cudî ini-ndà cùhùn-ndà, dandu vètùni caxì stná-ndà nsidaa ñà-nduá taxí nècuàchìmà; ni màsà ndàcàtnùhù-ndà sàhà comida mà; màsà nácánì ini-ndà sàhá. ²⁸ Doco vihini cachi iin nèhivì xì-ndà: “Cuñu yohó, promesa nì sandoo nùù figura cahvi-né nduá”. Pues nú ducán, dandu sàhà nècuàchìmà màsà cáxi-nda cuñu mà, còtó cuduchi

ini-nè, vèchi vihini quida-ne cuenta nduájàn iin cuàchi. ²⁹ Mate có-quidá mii-nda cuenta ducán, vihini nihnú ini mii-né ducán.

Doco ndohó, vihini cachi-ndà ñà-libre iá-ndà, te màdiá fuerza icúmí-ndá quida-nda ñà-nduá cuní inga nèhivì cachí ìì gá ini-xi. ³⁰ Vèchi naquímànì-ndà Dios sàhà ñà-nduá saxí-nda, ñàyùcànduá còò ñà-dìsàhà-xí cundoo nèhivì cuìtnùhu-nèndó sàhà ñà-nduá saxí-nda. ³¹ (Vihini cachi-ndà ducán, doco de todos modos), nsidanicuú ñà-nduá quida-nda, sàhà ñà-nì quèé gá tñùñuhu ndiaha xí Dios ni cúnduá, a ducán saxí-nda ò xihi-nda iñàha, te ò ndéni iñàha ni quida-nda. ³² Màsà dácúduché ini-ndà ni-iin nèhivì, a ducán nduú-né iin nècuàchì raza Judea, ò iin nèhivì inga raza (có-xiníndísà), te ò iin nèhivì cahvi ví xi-yá. ³³ Iin-ni ni quidá stná-nsià nacua quidá yùhù, có-nàndúquí ñà-cudii inì mií, cuisì-ní quidé lucha ñà-màsà cúduché ini nèhivì sàhí, dandu vihini sàà stná-nè càcu anima-nè.

11

¹ Ñàyùcànduá, nacua quidá yùhù, ducání quida stná mii-nsiá, vèchi divi Cristu nduú ana nchícuìn.

Nansa xiñuhu quida nècuàchì ñahà na natácá-ndà

² Cuaha-ni quidá-nsiá, ñánì, vèchi iin-ni nsinúú inì-nsia yùhù, te nsinúú stná inì-nsia palabra nì cachì xi-nsiá ñà-chivàha-nsia. ³ Te vichi cuní cundaà inì-nsia ñà-divi Cristu nduú ana dandacú nùù nsidaa nècuàchì tiàa, te nècuàchì tiàa nduú ana dandacú nùù nècuàchì ñahà, ducání nacua dandacú stná Yua-nda Dios nùù Cristu. ⁴ Cunaha-nsiá, có-nduá ducán càcàn tàhvì iin tiàa nùù Dios nú ñuhú-né mbelu, ni mà váha cachitnùhu stná-nè

razón xi-ya nú ñuhú-néàmà, vèchi có-ndùámà tñùñuhu xí dìni-né. ⁵ Doco nècuàchì ñahà, nú xícàn tàhvì-né, ò cachítñùhu-ne razón xi-ya, te có-îdàhvi dìni-né ni-îñàha, dandu xiñuhu cucahan núù-né sàhà dìni-né, vèchi davani queámà na ian sàni dàté tehe-né. ⁶ Vèchi nú có-îdàhvi dìni-né ni-îñàha, dandu chicá vaha ni dáté cuati dìni-né. Te nú ni cúcáhan núù-né dàté cuati-né, ò dàté tehe-né, dandu xiñuhu ni cúdàhvi dìni-né. ⁷ Iin nècuàchì tiàa, có-xiñùhù cudàhvi dìni-né, (na xícàn tàhvì-né), vèchi nacua iá mii-yá ducán ni quidayucun-yàné, ñàyùcàndùá, xiñuhu tavà-né tñùñuhu xí-yá; doco nècuàchì ñahà, tñùñuhu xí nècuàchì tiàa tavá-né, ñàyùcàndùá (xiñuhu ni cúdàhvi dìni-né). ⁸ Vèchi màdì (iin iquì) nècuàchì ñahà ni cúyúcùn nècuàchì tiàa. Còó. Iquì tiàa ni cuyucun nècuàchì ñahà. ⁹ Te divi sàhà-ñá chindee-né ìi-né, ñàyùcàndùá ni sàcòo-ne, màdiá ni sàcòo tiàa ñà-chindee-né nècuàchì ñahà. ¹⁰ Ñàyùcàndùá, xiñuhu cudàhvi dìni nècuàchì ñahà, te cunduamà seña ñà-íá ana dàndàcù-xì núù-né. Te sàhà stná (indéhe) ángel xi Dios, ñàyùcàndùá xiñuhu quida stná-nè ducán. ¹¹ Doco có-càchí ñà-cuisì nècuàchì tiàa nduú ana ndiáá, ni có-càchí stnáì ñà-cuisì nècuàchì ñahà ndiáá stná; còó, vèchi nú ndoo-nda núù Stoho-ndà Señor, dandu iin-ni xiñuhu stnahá nsidaa-nda. ¹² Ñàyùcàndùá, mate iin (iquì) nècuàchì tiàa ni sàcòo nècuàchì ñahà, doco vichi nècuàchì ñahà nduú ana datúinuù xì nècuàchì tiàa. Doco cunaha-nsiá, mii Dios nduú ana chítnùnì inì-xi sàhà nsidanicuú ñàha.

¹³ Mii-nsiá cachi-nsià xì' nansa tuxí inì-nsia: ¿a vátùni iá cahan-nsiá nú ni cécàn tàhvì iin nècuàchì ñahà nú uun-ni iá dìni-né? ¹⁴ Pues, nsidaa-nda,

ducání ináhá-ndá cucáhán nùu iin nècuàchì tiàa nú nì ndunaní ididíni-né. ¹⁵ Doco nècuàchì ñahà, còó, cuàhà gá cudú ini-nè nú naní ididíni-né, vèchi na iñàha ídàhvi dìni-né nduá, te ducán nì ñihítàhvi-né coo-ne. ¹⁶ (Pues ñà-jaàn nduá cachí xì-nsiá), doco nú có-ndôo ini iin nèhivì xì palabra yohó, dandu ni cúnáhá-né cuisì ñà-jaàn nduú estilu xi-nda, te divi ñà-jaàn nduú stná estilu xi nsidaa gá nèhivì cahvi xi Dios.

Nansa nì cachi Pablo xì nècuàchì ñuu Corinto ñà-có-quidá víi-né na nacuitàhvi-né Cena ì xí Stoho-ndà Señor

¹⁷ Vichi cuàhìn cachì xì-nsiá iñàha, doco màdiá ndeníhí vèhi mii-nsià nduá; còó, vèchi cunaha-nsiá, có-quèé víi na natácá-nsià; mal queá. ¹⁸ Primeru cuàhìn càhìn xì-nsiá sàhà-ñá tucu tucu nihnú ini iin iin grupu-nsià, vèchi ducán cachí nèhivì xì', te tuxí inì vihini ñà-ndàà ndua. ¹⁹ Vèchi vihini cachi stná-ndà ñà-ìcúmí coo itnii grupu nùu-nsiá sàhà-ñá cundaà vaha ini-ndà ana xínduu nècuàchì chicá ndiaá, (doco màdi ñà-cáhàn sàhnù-ndà cundujàn). ²⁰ Ñàyùcàndùá, yùhù cachí, màdiá nacuitàhvi ndisa-nsia Cena ì xí Stoho-ndà Señor nduá na natácá-nsià jaàn. ²¹ Vèchi cada iin iin-nsia, yàchì quesáhá-nsià xixí-nsiá ñà-nduá nihí iin iin-nsia, te dava ga nèhivì, ni có-sàa comida xi-ne, te dava ga-nè, dècuèndè xihí-né. ²² Cunaha-nsiá, vehe-nda nduú lugar ndé ndiá ìcà-ndà cuxi-nda ducán. Màsà quidá-ndá relaju na natácá-ndà, vèchi nèhivì xí Dios xínduu-nda. Ni màsà dándùcáhán-ndá ñànìtnaha-nda nduú nècuàchì ndahví. Pues, ¿nansa tuxí inì-nsia? ¿A cuàhìn ndenihi vèhi-nsià sàhà ñà-nduá quidá-nsiá? Còó, mà quidéa.

Nansa nì quida Jesús Cena ì primeru

²³ Nùù meru mii Stoho-ndà Jesús nì nìhí palabra nacání nansa nì quida-ya na ní sanduu ñuú quivì nì cahìn-teyá. Te divi palabra yucán nduá sàni nacani xì-nsiá, nansa nì tnii-ya pan, ²⁴ te nì naquimanì-yá (Yua-yá) sàhà-ñá, dandu nì dachuàchì-yáñà, te nì cachi-yà: “Nahi iquìcúñú mii nduá yohó, te divi iquìcúñúì nduá sáhatahvì sàhà mii-nsiá. Te nacua quidé vichi, divi ducán icúmí-nsiá quida stná-nsià sàhà-ñá nsinuu inì-nsia yùhù”, nì cachi-yà. ²⁵ Daaní, na ní nsihi nì xixi nsidaa-né, dandu nì tnii-ya pocillu, te nì cachi-yà: “Ñà-ñùhú pocillu yohó nduú seña xi ichì saa nacóí cunchicùn nèhivì, vàchi nahi nìì nduá. Te cada coho-nsia ndutè yohó, dandu nsinuu inì-nsia yùhù”, (nì cachi Stoho-ndà Señor). ²⁶ Te ndisa, cada xixi-nda pan mà, te xihì-nda ndutè ì mà, ñà-jaàn nsinúú ini-ndà ñà-nì xihì-yà (sàhà-ndà), te iin-nì icúmí-ndá quida-nda ducán dècuèndè cachi sàà quivì naxicocuîñ-yà.

²⁷ Ñàyùcànduá, nú cuní-ndà nacuitahvì-ndà cuxi-nda pan xi Stoho-ndà Señor, ò coho-nda yà-ìì xí-yá, dandu màdiá nansa ni nì cui ni quida-ndañá, vàchi nú ducán, dandu cuàchi cundua, vàchi ñà-cónì chívàha-nda tnùñuhu xí iquìcúñú-yà xì nìì-yá nduá. ²⁸ Ñàyùcànduá, xiñuhu nacani vaha ini-ndà, te ndundoo anima-ndà, dandu vètùnì nacuitahvì víi-nda pan mà, te coho-nda yà-ìì mà. ²⁹ Vàchi nú có-nìhnú ini-ndà pan mà nduú nahi cuerpu xi-ya xixì-ndà, te xihì stná-ndà yà-ìì mà, dandu dacuidá cuàchi-nda mii-nda na quida-nda ducán. ³⁰ Pues, divi ñà-jaàn

nduú meru ñà-dìsàhà-xí cuhí cuàhà-nsiá, te ndohó-nsiá quidá cuèhè; dècuèndè sàni xihì stná dava-nsia. ³¹ Chicá vaha nacani vaha ini-ndà, te ndundoo vii anima-ndà antes, dandu mà níhì-ndà castigu. ³² Doco te nú níhì-ndà iin castigu nùù-yá, divi ñà-sáha-yàndó conseju nduájàn sàhà-ñá màsà ndáñúhú dahuun-nda nahi dava ga nèhivì ñuhivì.

³³ Ñàyùcàndùá, na natácá-nsiá, cundiatu-nsia cundoo nsihi-nsia, ñánì, dandu vátùni cuxi-nsia. ³⁴ Doco nú xihì ndisa iin nèhivì doco, dandu chicá vaha ndè vehe-ne ni cuxí-né, te màdiá nìhì-nsiá castigu na natácá-nsià cundua. (Ñà-jaàn nduá cachí` xì-nsiá vichi) ndè cachi nasai yucán, dandu ndatnuhu gué` xì-nsiá sàhà chuun iá gà.

12

Nansa iá ñà-ndùá níhitàhvì ndiaha-nda cutàhvì-ndà nùù Espíritu Ì

¹ Yùhù cuní` cundaà ini-nsià sàhà ñà-ndùá níhitàhvì ndiaha-nda nùù Espíritu Ì, ñánì.

² Sà-ínáhá-nsiâ nansa nì saquida-nsia antes na táñâha ga cunindisá-nsiá mii-yá, cuisì nacua nìsa cachi nèhivì xì-nsiá, ducán nìsa quida-nsia, nìsa cahvi-nsiá cuàhà figura xì yùù, mate có-câhàn mà.

³ Ñàyùcàndùá, cuní` cundaà ini-nsia palabra yohó: nú ndisa Espíritu Ì xí Dios nduú ana chindéé xí-ndá câhàn-ndà, dandu mà nunca cachi-ndà sàhà Jesús ñà-có-ndiàá-yà. Te davani stná, nú màsà chindéé Espíritu Ì ndohó, dandu mà cúí cachi-ndà: ñà-cuisì Jesús nduú Stoho-ndà Señor (dandacú inicutu).

⁴ Cunaha-nsiá, nsidanuu clase ñà-ndiaha sàni nihìtáhvi-ndà nùù-yá, doco imindaa Espíritu ìi xí-yá nduú ana nì dácútáhvi xì-ndàñá. ⁵ Te cuàhà gá stná modo xinúcuáchí iin iin-nda nùù-yá, doco imindaa-ní Stoho-ndà Señor nduú ana xinúcuáchí-ndá nùù-xí. ⁶ Te cuàhà gá stná chuun ndiaha quidá Dios ini anima iin iin-nda, doco imindaa-yá nduú ana quidà-xì nsidaájàn. ⁷ Te iin iin-nda sàni nihìtáhvi nansa chindee ndiaha Espíritu ìi ndohó sàhà ñà-vàha xì nsidaa-nda. ⁸ Dava-nda, sàni nihìtáhvi-ndà ñà-càhàn nchichí-ndà. Te dava-nda, sàni nihìtáhvi-ndà ñà-cundaà tui ini-ndà, doco mismo mii Espíritu ìi nduú ana chindéé xí-ndá ducán. ⁹ Daaní, dava tu-nda, nùù mismo Espíritu ìi sàni nihìtáhvi ndiaha-nda cucumi váha-nda fe; te dava tu-nda, nì nihìtáhvi-ndà dandúvaha-nda nèhivì, doco mismo Espíritu ìi nduú ana nì sàhatahvi xì-ndà ducán. ¹⁰ Te ò vihini nì nihìtáhvi-ndà quida-nda milagru ndiaha, te ò cachitnùhu-nda ñà-ndùú razón ndiaha xí-yá. Te dava ga tu-nda, vátuni cundaà ini-ndà a díví Espíritu ìi, ò iin ñà-malu nduú ana quida-xi iñàha. Daaní, dava tu-nda, tùha-nda càhàn-ndà inga dàhàn sàà, te dava ga tu-nda cachitnùhu-nda nansa cuní cachi dàhàn sàà mà. ¹¹ Doco nsidanicuú ñà-ndùú nì nihìtáhvi-ndà mà, divi Espíritu ìi nduú ana chindéé xí-ndá quida-nda ducán, te iin iin-nda nihìtáhvi-ndà según nansa chítùnì ini-yà cuàhatahvi-yándô.

Nahi iquìcúñú mii-yá xínduu nsidaa-nda

¹² Ndohó, íá ndahà-ndà, te íá sàhà-ndà; cuàhà iñàha sàni nìhì iquìcúñú-ndà cucumiá, doco min-daa cuerpu xi-nda nduá. Mate cuáhà iñàha quidá, doco imindaa-ní cuerpu nduá. Pues, ducán íá stná Cristu xì ndohó na ían ndohó xì iquìcúñú-ndà. ¹³ Vàchi nsidanicuu-nda, nahi iin-ni cuerpu xì mii-yá sàni nanduu-nda na ní nduhìi anima-ndà nì quida Espíritu Ìì xí-yá. Vàchi iin-ni Espíritu Ìì sàni nìhìtáhvì ndiaha nsidaa-nda, ò xínduu-nda nècuàchì raza Judea, te ò nècuàchì inga raza, có-quidámà, ò xínduu-nda nècuàchì libre, te ò nècuàchì ndoó ana dándàcù-xì núu-xí.

¹⁴ Sà-ínáhá-ndá, íá ndahà-ndà, íá sàhà-ndà; màdì uun-ni íá iquìcúñú-ndà. ¹⁵ Pues (nú ni cuí càhàn) iin sàhà-ndà, vihini cachà: “Còó; yùhù, có-ndùí iin ndahà, ñàyùcàndùá, có-ndùí cuerpu yohó”. Pues mate ducán ni cachá, doco iin-ni nduá sàhà-ndà. ¹⁶ Te nú ni cachí stná tùtnù-ndà: “Còó, yùhù, có-ndùí iin nduchìnúù, ñàyùcàndùá có-ndùí cuerpu yohó”. Pues, mate ducán ni cachá, doco divi iin-ni nduá tùtnù-ndà. ¹⁷ Vàchi nú cuisì nduchìnúù-ndà ni cúndúú inicutu-nda, dandu ¿nansa cui tiacu-nda? Te nú cuisì tùtnù-ndà ni cúndúú-ndá, dandu ¿nansa cui sahan iñàha dìtnì-ndà? Mà cúí. ¹⁸ Ñàyùcàndùá, sàni quidavàha Dios iquìcúñú-ndà xì nsidaa ñà-ndùá xichúân, te nsidaámà íá chuun quidá según nansa nì chitnùní ini-yá. ¹⁹ Vàchi nú cuisì iin-ni chuun ni cuí quida cuerpu xi-nda, dandu mà cúndúú ndisa-nda nèhivì. ²⁰ Doco còó, mate iin-ni cuerpu xi-nda nduá, doco nsidanuu clase chuun quidá. ²¹ Ñàyùcàndùá, có-íá vaha cachi nduchìnúù-ndà xì ndahà-ndà: “Có-xìñùhí mii-ní”. Ni mà váha cachi

stná dìni-ndà xì sàhà-ndà: “Có-xiñùhí mii-ní”.
²² Còó, vàchi mate iá dava xaan xi-nda tuxí ini-ndà có-xiñùhù guá, doco nahnú chuun quidá. ²³ Te nú iá ndé tuxí ini-ndà mà vícò iá, divi jaèn chicá ndiaá-ndà, te saquín-ndà cuidadu sàhà-ñá màsà cúcáhán núu-ndà. ²⁴ Vàchi ndé vico-ni iá, có-xiñùhù (cundiaa guá-ndañá). Pues ducán nì chitnùnì ini Dios coo cuerpu xi-nda sàhà-ñá chicá cundiaa-ndà ndé xi-nda có-ndiaá cachí-ndà mà.
²⁵ Dandu nsidaa ndahàsáhà-ndà, icúmíá chindee tnahá, te iin-ni coo viì iquìcúñú-ndà. ²⁶ Vàchi mate imindaa lugar xi cuerpu-ndà ndohó, doco inii iquìcúñú-ndà cuú stná sentir. Te nú cudî ini iin xaan xi-nda nahi ndahà-ndà, dandu inii cuerpu xi-nda cudî stná inià.

²⁷⁻²⁸ Pues vichi cachí` xì-nsiá ñà-nahi iquìcúñú Cristu xínduu nsidaa ndohó nècuàchì cahvi xi-yá, te iin iin-nda sàni sàhatahvì-yá chuun quida-nda nùu-yá nacua quidá sàhà-ndà, ò ndahà-ndà. Di-hna nsiùhù nècuàchì apóstol sàni ñihitáhvì-nsí ñà-cacanu-nsi quida-nsi chuun xi-ya. Daaní, nchícùn gà ana xínduu nècuàchì cachítnùhu razón ndiaha xí-yá. Daaní, nchícùn gà nècuàchì chináhá palabra ì. Daaní, ndoó stná nècuàchì quidà-xì milagru, xì stná nècuàchì dandúvaha xi-nda. Te ndoó stná nècuàchì xicánúú chindéé xí ñanìtnaha-xì, xì stná nècuàchì dandacú, xì stná nècuàchì cáhàn inga dàhàn sàà. ²⁹ Pues, nàhà xicà màdì nsidaa-nda ni níhì-ndà chuun cunduu-nda apóstol; ni màdì nsidaa-nda tùha-nda cachitnùhu-nda razón ndiaha xí-yá, te màdì nsidaa stná-ndà tùha-nda chinaha-ndà nèhivì; còó. Ni màdì nsidaa-nda quida-nda milagru, ³⁰ ò dandúvaha-nda nèhivì. Ni màdì nsidaa stná-ndà cáhàn-ndà inga dàhàn

sàà, ni mà túha nsidaa-nda cachitnùhu-nda nansa cuní cachi dàhàn sàà mà. Còó. ³¹ Doco de todos modos, iin iin-nda xiñuhu cudii cuáhà ini-ndà nìhìtáhvi-ndà más gà ñà-chicá ndiaha sàni cachì mà. Doco cunaha-nsiá, iá inga ichì chicá nsiha cunchicùn-ndà, te vichi cuàhìn càhìn xì-nsiá sàhámà.

13

Divi ñà-cuu stnahá ini-ndà sàhà-ndà nduú ichi chicá nsiha

¹ Ni cachí-ndà sàni nìhìtáhvi-ndà càhàn-ndà nsidanicuú dàhàn ñuhiví xì ndè stná dàhàn ángel, doco nú có-cuú stnahá stná ini-ndà sàhà-ndà, ni mà cúndiáá nsidaámà, vàchi ducán queé ñà-cáhàn-ndàmà (nahi ruidu-ni), na ian cadì úún iin càa, ò iin platillu. ² Te ò vihini sàni nìhìtáhvi-ndà cachitnùhu-nda razón ndiaha, te sànihi stná ini-ndà sàhà nsidaa chuun nsiha chicá dèhé, te ináhá stná-ndà nsidanicuú ñàha, te iin-ni icúmí vâha-nda fe, dècuèndè vâtùni dandacu-nda, te cuxio iin yucù. Doco te nú có-cuú stnahá ini-ndà sàhà-ndà, dandísá uun-ni nduú nsidaa ñà-nduá tûha-nda quida-ndama. ³ Te nú ni dasán nsihí-ndá ñà-cuicà-ndà, te ò ni cuáha-nda coco-nda (sàhà iin chuun vâha), doco te nú có-cuú stnahá ini-ndà sàhà-ndà, ni-iyuhu mà cúndiáá nsidaámà.

⁴ Cunaha-nsiá, nú cuú stnahá ini-ndà sàhà-ndà, dandu mà úhì coo calma-ndà xì nèhivì, te cuhì ini-ndané. Te mà cúmbìdia stnahá stná ini-ndà sàhà-ndà, nú ducán. Ni mà cútúxí stná ini-ndà mii-nda nduu-nda mii-nda, ni mà cúndàa cuadú stná-ndà. ⁵ Vàchi nú cuú ndisa ini-ndà sàhà iin nèhivì, dandu mà quídá-ndá ni-iin ñà-quini xi-né. Ni mà cóó interesadu stná-ndà, ni mà cuídà yàhì

stná ini-ndà sàhà-né, te mà chùhún stná ini-ndà sàhà-né. ⁶ Vàchi cunaha-nsiá, nú cuú ndisa ini-ndà sàhà iin ñanìtnaha-nda, dandu mà cúdî ini-ndà nú ni quidá-né iin ñà-có-ndiáá. Còò, ñà-cunchicùn vii-né ichì ndáà nduá cuní-ndà quida-ne, nú cuú ini-ndà sàhà-né. ⁷ Te nú màni-né nùù-ndà ducán, dandu mà ùhì quidandee stná ini-ndà sàhà-né; ni mà ùhì cahvi stná-ndà xì-né ñà-chicá quida vii-né después, vachi siempre iá tnùndé ini, cachi-ndà, te vátùni cucumi-nda paciencia.

⁸ Cunaha-nsiá, vaxi iin quivì, te mà cóó gá necesidad cachitnùhu nèhivì xì-ndà iin razón xì Dios, ni mà cáhàn gà-ndà dàhàn sàà, ni mà cóó cá stná necesidad cachitnùhu-ya xì-ndà iin ñà-có-ìnáhá-ndá. Doco ñà-cuu stnahá ini-ndà sàhà-ndà, mà nunca ndutámà nùù-yá. ⁹ Quivì vichi, có-ìnáhá nsihi-nda nsidaa ñàhà; còò. Stná iin palabra dacáhàn-yà nèhivì, có-nduámà iin palabra cachitnùhu nsihi xi-nda nsidanicuú ñàhà; còò. ¹⁰ Doco na sàà quivì cununa ndisa ñhùhìvì, dandu mà cáhàn gà-ndà nsidaa ñà-có-ìá nsihi ma.

¹¹ Na tíí, nahi mée nìsa cahìn, vachi nacua nacání ini nsidaa-ve, ducán nìsa nacani stná inì; ducán nìsa nihnu inì. Doco vichi sàni sahnui, te ñàyùcànduá, có-quidá gué` nahi mée. ¹² Te ducán icúmí coo stná xì-ndà después. Vachi quivì vichi indéhe-nda (nansa yáha-nda, doco có-cundáà vaha ini-ndà), vachi na ian indéhe-nda nùù iin yùtátá có-tuì víí, ducán nduá. Doco vaxi iin quivì, dandu mà cóó gá ducán, vachi vivì-ni icúmí-ndá cundehè claru-ndà mii-yá. Quivì vichi cuisì iyuhu-ní cundáà ini-ndà, doco quivì yucán icúmí-ndá cundáà vaha ndisa ini-ndà nacua cundáà ini mii-yá

sàhà ndohó. ¹³ Ñàyùcànduá, ùnì iñàha xiñuhu quida-nda vichi. Nì cúcúmí vâha-nda fe, te ni cúníhnú vâha ini-ndà ñà-siempre chindee-yándô; daaní, ni cúcúú stnahá stná ini-ndà sàhà-ndà. Doco nuù nsi-úni ñà-jaàn, chicá ndiaá ñà-cuu stnahá ini-ndà sàhà-ndà.

14

Nansa ndiá icà-ndà quida-nda na cáhàn-ndà inga dàhàn sàà quidá Espíritu Ì

¹ (Ñà-ndáà ndua), xiñuhu cuu stnahá ndisa ini-ndà sàhà-ndà. Daaní, cuní stnáì nanducu-nsiá nansa nihítáhvi gá-nsiá más tàhvi ndiaha xí-yá. Te ñà-chicá cunì` nihítáhvi-nsiá nduú ñà-cachitnùhu-nsia razón ndiaha xí-yá. ² Vàchi na cáhàn-ndà dàhàn sàà, màdì nèhivì ñuhiví cáhàn xì-ndà. Còó. Dios cáhàn xì-ndà, doco nèhivì ñuhiví, có-cùndáà ini-nè nansa cachí-ndà. Divi Espíritu Ì chindéé xí-ndá cáhàn-ndà ducán, doco iin chuun iá dèhé nduá cachí-ndà. ³ Doco na cachítñùhu-nda razón ndiaha xí-yá, dandísá nèhivì ñuhiví cáhàn xì-ndà, vátùni chindee-ndané ñà-chicá cunihnu vii ini-nèyà, te chicá nacuaàhandee ini-nè. ⁴ Doco nú dàhàn sàà nduá cáhàn-ndà na natácá-ndà, dandu ñà-chindee xi anima mii-ni-nda nduámà. Doco na cachítñùhu-nda razón ndiaha xí-yá, dandu nsidanicuú nèhivì nácuàhandee inì-xi.

⁵ Mate cúdii inì nú ni cuáhatahvi Dios nsidaa-nsiá ñà-cáhàn-nsiá dàhàn sàà, doco chicá cudii inì nú ni nihítáhvi-nsiá cachitnùhu-nsia razón ndiaha xí-yá, vâchi chicá ndiaha ñà-jaàn. Doco nú ni cáhàn-ndà dàhàn sàà, te después cachitnùhu stná-ndà nansa cuní cachi palabra mà, dandu vátùni, vâchi (sàhà-ñá claru iá palabra mà) vátùni

nìhì stná nsidaa compañeru-ndà iin ñà-vàha xi mii stná-nè.

⁶ Ni cachí-ndà ni sái ndé ndoó-nsiá, te cuisì-ní inga dàhàn sàà ni cáhìn xi-nsiá. ¿A vátùni chindeámà mii-nsiá, ñání? Còó, vèchi xiñuhu ñà-nacani claru stnáì xi-nsiá iin palabra sàni dàtnùù ini Dios yùhù, te ò iin palabra nì cundaà tùi inì nì quida-ya, te ò nú coó, iin razón ndiaha nì quixi nùù-yá, te ò iin ñà-vàha cui chinahì mii-nsiá. ⁷ Vèchi dècuèndè stná ñà-quidándáá-ndá, ni cúndúá iin pitu, ò iin yutnù cuerda, nú nansa-ni nì cui ni quidándáá-ndáñâ, dandu mà cúndáà ini nèhivì índù yaa tavá-nda. ⁸ Stná corneta sivi soldadu, nú có-siví vii-té, mà cúndáà ini compañeru-te ñà-sà-lá hora quidayucùn-te cùhùn-te guerra. ⁹ Te ducání stná ndohó na cáhàn-ndà, nú có-cáhàn claru-ndà (dàhàn mii-nda), mà cúi cundaà ini nèhivì nansa cachí-ndà. Uun-ni queamà. ¹⁰ Pues cuàhà gá dàhàn iá ñuhivì, te iin ian vátùni cáhàn nèhivì, te cundaà stnahá ini-nè. ¹¹ Doco nú có-ínahá-ndá nansa cuní cachi dàhàn cáhàn iin nèhivì, dandu có-cùndáà ini-ndà nansa cachí-nè; nahi nèhivì inga ñuu xicà nduú-né, te ni mii-né, có-cùndáà stná ini-nè ñà-ndúá cachí ndohó. ¹² Pues ducání stná mii-nsiá (xi dàhàn sàà cáhàn-nsiá). Yùhù ináhî, yáha ga cuní-nsiá nihítáhvi-nsiá cuàhà iñàha nùù-yá. Doco ñà-chicá xiñuhu nduá nihítáhvi-ndà iin ñà-chindee xi ñanìtnaha-nda natácá xi-ndà. Pues divi tàhvi clase jaàn nduá cuní nanducu-nsiá.

¹³ Ñàyucàndúá, nú sàtùha-nda cáhàn-ndà inga dàhàn sàà, dandu xiñuhu stná ñà-càcàn tàhvi-ndà cuàhatahvi Dios-ndó ñà-cachitnùhu-nda nansa cuní cachi dàhàn mà na cáhàn-ndáñâ,

14 vàchi na cáhàn-ndà ducán, inì-ni anima-ndà cáhàn stná-ndà, xícàn tàhvi-ndà nùu-yá, doco ini sàxìnít-nùnì-ndà, có-cùndáà ini-ndà nansa cachí-ndà. ¹⁵ Pues, nú ducán nduá, dandu ¿nansa chicá vàha quida-nda? Pues, cuàhàn-ndà càcàn tàhvi-ndà nùu-yá (xì dàhàn) ináhá espíritu xi-nda, doco màdì cuisì ñà-jaàn, Icúmí-ndá càcàn tàhvi stná-ndà nùu-yá xì iin palabra ñà-cùndáà ini-ndà. Stná ñà-coto-nda; cuàhàn-ndà coto-nda (xì dàhàn) ináhá espíritu xi-nda, dandu después coto stná-ndà iin alabanza cundáà ini-ndà nansa cachá`. <sup>16</sup> Vàchi nú naquímànì-ndà mii-yá xì cuisì-ní dàhàn ináhá espíritu xi mii-nda, dandu ùhì cachi nècuàchì mà-túha “amén” (na ní nsihi nì cáhàn-ndà), vàchi ni có-cùndáà ini-nè nansa cachí-ndà. <sup>17</sup> Pues, ñà-naquimani-ndà Dios, divi naquímànì váha-ndayá, vátùni iá` mà, doco có-nìhì ñànìtnaha-nda cunduamà iin ñà-vàha xi stná anima mii-né. ¹⁸ Yùhù cachí`, ansivéhé Dios, cuàhà gá cáhìn dàhàn sàà; chicá cáhìn ducán nùu nsidaa mii-nsiá. ¹⁹ Doco nú sàni nataca-ndà ñà-cahvi-nda mii-yá, dandu chicá nsiaha cáhìn siquiera ùhùn-ni palabra ñà-cundaà ndisa ini-nsià, te màdíá ùxìn mìl palabra inga dàhàn mà-cùndáà inì-nsia, vàchi cuisì nú cundáà vàha ini-nsià, dandu vátùni chinahì mii-nsiá iñàha.

²⁰ Màsà cúnìhnú ini-nsià nahi mée, ñánì. Vátùni iá nú nihnú iquin ini-ndà sàhà chuun chicuéhè iá ñuhìví; doco (nú chuun sahnú nduá), dandu xiñuhu nacani ini-ndà nahi nècuàchì sahnú, màdì gá nahi mée.

²¹ Nùu tutu ìì dohó cachí mii-yá: “Icúmì cáhìn xì nècuàchì raza yohó, vàchi icúmì quixi nècuàchì inga ñuu cáhàn inga dàhàn, te cuenta-xi icúmì-né

càhàn-nè xì nècuàchì yohó, doco ni sàhà ñà-yùcán mà quíhín cásû-nè, cachí Stoho-ndà Señor”.

²² Ñàyùcànduá, ñà-jaàn cundáà ini-ndà seña nduá càhàn-ndà dàhàn sàà, áma cundáà ini nècuàchì có-xìníndísâ. Doco ñà-cachitnùhu-nda razón ndiaha, quidámà chuun sàhà nèhivì sàxìníndísâ, màdì sàhà nèhivì có-xìníndísâ.

²³ Ni cachí-ndà nú sàni nataca-nsià, te càhàn iin iin-nsia dàhàn sàà, te yucán sàà stná nèhivì có-cundáà inì-xi, ò nèhivì có-xìníndísâ. Pues ádi icúmí-nê cachi-nè sàni culocó-nsià. ²⁴ Doco nú cachitnùhu iin iin-nsia iin razón ndiaha xí Dios (dàhàn cundáà inì-xi), dandu dansínúú iniàmàné cuàchi quidá-né, te cundáà ini-nè nansa iá ndisa anima-nè, ²⁵ dècuèndè natùì vate stná ñà-nduá iá dèhé nì quida-ne antes. Dandu màcuítasisi-né ñà-cahvi-né Dios, te cachi-nè iá ndisa Dios nùù-nsiá.

²⁶ ¿Ndíà nduá cuní cachi nsidaa ñà-jaàn? Pues dohó iá, ñáni: na natácá-ndà, iin iin-nda iá iin alabanza coto-nda, ò iin palabra vaha chinaha-ndà, te ò iin ñà-ndiaha sàni dàcùnì Dios ndohó, ò iin palabra xi iin dàhàn sàà, te ò cachitnùhu iin-nda ñà-nduá cuní cachi dàhàn sàà mà. Doco nsidaa ñà-jaàn, sàhà ñà-vàha xi nsidaa ana nì nataca ni cundúá.

Nsidaa ñà-nduá quida-nda na natácá-ndà, xiñuhu quida vii-ndàñá, màdiá nansa ni nì cui

²⁷ Nú ndoó nèhivì cuní càhàn dàhàn sàà, dandu vátùni càhàn ùi-nè, ò ùni-nè, doco màsà yáha ùni-nè, te nì nsihi iin-ne, dandu quesaha inga-nè. Iin iin-ne ni cúcúmí-nê tiempu xi-ne càhàn-nè. Te xiñuhu coo stná iin ana cachitnùhu nansa cuní cachi palabra mà. ²⁸ Doco nú còò ni-iin-nsia

tùha cachitnùhu sàhà ñà-jaàn, dandu màsà cáhàn nèhivì dàhàn sàà na natácá-nsià, cuisì-ní dècuèndè iá mii-né, dandu mii-né xì Dios cunini.

²⁹ Daaní, nècuàchì cachítñùhu razón ndiaha xí-yá, vátùni cáhàn ùì ò úni-nè, te ni cúníní nèhivì dava ga, te cachi-nè a vátùni iá ñà-nduá nì cachi nècuàchìmà, á coó. ³⁰ Doco nú yucán iá inga nècuàchì datnúù Dios sàxínítnùnì-xì iin palabra ndiaha, dandu xiñuhu cudadí nècuàchì primeru. ³¹ Vàchi nsidaa ana datnúù Dios iin razón ndiaha, vátùni cachitnùhu iin iin-ne razón mà na hora quidá-né tocar, dandu vátùni sàà nsidaa-nda cundaà ini-ndà, te nacuaàhandee stná ini-ndà. ³² Te nsidaa ana sàni nìhìtáhvi cachitnùhu razón ndiaha, icúmí-nè dandacú-né nùù anima mii-né, (a cáhàn-nè, á coó). ³³ Cunaha-nsiá, màdì nansa-ni nì cui quidá ndevàha Dios ñà-nduá quidá-yá, còó; vivì-nì, te cuéyàà-ni nduú modo quidá mii-yá.

Nacua quidá nsidaa nèhivì xí Dios nsidaa lugar ndé natácá-nè cahvi-néyà, (ducán cunì quida stná mii-nsiá), ³⁴ màsà cáhàn nècuàchì ñahà na natácá nsidaa-nsiá ducán, vachi còò permisú. Icúmí-nè cunini-ne nacua cachí stná tutu nduú ley xi-ya. ³⁵ Nú cuní-nè ndàcàtnùhù-né, dandu ni cacán tnùhù-né nùù nècuàchì vehe-ne nú sàni nasaa-nè vehe. Vachi có-nduá ducán cáhàn iin nècuàchì ñahà na natácá-nsiá.

³⁶ Cunì nsinuu inì-nsia ñà-màdì mii-nsiá ònúù-xì ni quésáhá palabra xi Dios. Ni màdì cuisì mii-nsiá nì xíníndísâ stná xì palabra mà. ³⁷ Te nú jaàn ndoó nèhivì tuxí inì-xì datnúù Dios sàxínítnùnì-xì, te ò ní nìhìtáhvi ndiaha-né cahan-né, dandu xiñuhu cundaà stná ini-nè ñà-divi palabra yohó nduú palabra nì dandàcú

Stoho-ndà Señor. ³⁸ Doco nú cô-cuní-nè nacuni-nè ñà-palabra ì xí mii-yá nduá yohó, dandu ni mii stná-nsiá, màsà nácúni stná-nsià-nè ñà-nduú-né ana nì nìhítáhvì ndisa.

³⁹ Ducán iá, ñáni. Yùhù cuní nanducu-nsiá más gà nansa nìhítáhvì-nsiá cachitnùhu-nsia razón ndiaha xí-yá. Te nèhivì cáhàn dàhàn sàà, màsà cádí-nsiá nù-né; còó. ⁴⁰ Doco nsidaa ñà-nduá quidá-nsiá (na natácá-nsiá), vivì-nì nì quidá-nsiáña, te iin iin-nsia (ni cáhàn-nsiá) nacua nchícùn stnahá-nsiá.

15

Sàni natiacu ndisa Jesucristu

¹ Ñáni, cuní cundaà vaha ini-nsiá sàhà palabra ndiaha nì cachitnùhi xì-nsiá daa. Vàchi nì xinindisá-nsiá palabra mà, te iin-ni dècuèndè vichi quidá stná-nsiá seguir ducán. ² Te sàhà stná palabra mà icúmí-nsiá càcu-nsia nú iin-ni nì cúníhnú vaha inì-nsiaña. Vátùni càcu-nsia, cachí, doco ¿a víhíni uun-ni quee ñà-nì xinindisá-nsiá ducán? (Còó), ³ vàchi cunaha-nsiá, palabra ndiaá ndisa nduá nì cachitnùhi xì-nsiá daa, vàchi divi nduú stná palabra nì nìhí (nùù) Cristu, te nacáníámà nansa nì xìhì-yà nì nacuida-ya cuàchi-nda nacua cachí nùù tutu ì. ⁴ Dandu nì ndùxin-ya, doco tìxi ùnì quivì nì natiacu-yà nacua cachí stná tutu mà. ⁵ Dandu nì ndecunu-ya nùù Pedro xì nùù stná dava ga nècuàchì dacuahá-yá; ùxin ùnì san-duu-ne. ⁶ Daaní, después nì ndecunu stná-yà iin xichi na ní nataca más ùhùn cientu ñani-ndà. Te cunaha-nsiá, dècuèndè vichi xí-itiacu ì cuàhà vá nècuàchìmà, doco dava-ne sàni ndàhvà-nè ñuhivì yohó. ⁷ Daaní después, nì ndecunu stná-yà nùù

Jacobo, xì nùu stná nsidanicuú nècuàchì xínduu apóstol. ⁸⁻⁹ Daaní, último nì ndecunu-ya nùu yùhù. Díin tiempu nì sandua, màdì iin-nì xì nècuàchì dava ga mà. Vàchi nùu nsidaa gá ana nì nìhì chuun nùu-yá, yùhù nduí ana chicá có-ndiáá. Ndisa nì nìhì chuun ndiaha nùu-yá, doco màdì sáhà-ñá vaha güé` nì sándúá; còó, vachi yùhù, cuàhà gá nèhivì xí Dios nìsa quida quini xí. <sup>10</sup> Doco sàhà gracia xi-ya nì nìhítàhvì` cucumí chuun ì nùu-yá. Te màdì uun-nì sàni quee gracia nì quida-ya mà, vachi cuàhà gá chuun ndiaha sàni quide, dècuèndè chicá más sàni quide nùu nècuàchì dava ga. Doco màdì ndisa yùhù nì quidà-xì nsidaa ñà-ndiaha ma; còó. Divi gracia xi-ya nì chindee xí. ¹¹ Doco có-quidámà, a sea yùhù, ò dava ga apóstol, doco iin-nì xíachi nsidaa-nsí sàhà Jesús ñà-nì natiacu ndisa-ya, te divi palabra jaàn nduá nì xinindisá stná mii-nsiá.

Nansa icúmí-ndá natiacu-ndà

¹² Pues, nú ducán cachí-nsì sàhà Cristu ñà-nì natiacu ndisa-ya, dandu ¿índù chuun cachí dava-nsia ñà-mà cúí natiacu ni-iin nsì? ¹³ Vachi nú mà cúí natiacu nsì nì cúí, dandu nì cóni nátiácú stná mii-yá. ¹⁴ Te nú cóni nátiácú-yà nì cúí, dandu uun-nì queé ñà-cáhàn-nsì xì nèhivì. Stná mii-nsiá, sàni xinindisá stná-nsiâyà, doco uun-nì quee stná mà nì cúí. ¹⁵ Te nsiùhù tu, na ian tnuhu-nsí cuní cachàmà, vachi sàni cachí-nsì sàhà Dios nì dànatiácú-yà Cristu. Doco nú mà cúí natiacu ni-iin nsì (nacula cachí dava-nsia), dandu ñà-cóni nátiácú stná Cristu nduú stná mà. ¹⁶⁻¹⁷ Vachi nú mà cúí natiacu nsì, dandu cóni nátiácú stná mii-yá, te iin-nì iá ì-ndà xì cuàchi-nda, cuquidá-xí nì

xinindisa-nda, nú ducán. ¹⁸ Te divi ducán stná xì nèhivì xí-yá sàni caxihì, ñà-sàni ndañuhu dahuun stná-nè nduá, nú ducán. ¹⁹ Cunaha-nsiá, nèhivì chicá còò tnùndé inì-xi nduu-nda nú cuisì ñuhiví yohó-ní chindéé Cristu ndohó.

²⁰ Doco (còó, ñà-ndáa cuisì nduá) sàni natiacu-yà; dihna mii-yá nì natiacu-yà, dandu después icúmí natiacu stná cuàhà gá ana nì xihì. ²¹ Sàhà cuàchi nì quida iin tiàa sàhana nì quesaha nèhivì xihì-nè. Doco vichi sàhà (mii-yá) ana nì nanduu na iin tiàa, ñàyùcànduá vátuni nìhítàhvì stná cuàhà-nè natiacu-nè. ²² Vàchi sàhà-ñá nduu-nda descendencia xi Adán, ñàyùcànduá xihì nsidaa nèhivì tiempu vichi. Doco nsidaa ana ndoó ladu xi Cristu, icúmí-nè sàa-nè natiacu-nè quida-ya. ²³ Doco diín nduú quivì nì natiacu Cristu, te diín cunduu quivì quida tocar dava ga nèhivì. Dihna mii-yá nì natiacu-yà, te mii-yá nduú primeru nì cuu xi ducán; daaní, después natiacu stná ndohó nèhivì xí-yá quivì (naxicocuîn-yà, te) cuni-ndáyá. ²⁴ Daa cunduu quivì icúmí-yâ cundee-yá nù nsidaa ñà-malu cusáhnû, xì nù stná nsidaa ana itá fuerte, xì nù nsidaa gá stná ñà-fuerte iá ñuhiví. Daaní icúmí sàa quivì xinu tiempu, te dayáha Cristu chuun dandacú-yá ndè ndahà Yuamáni-yá. ²⁵ Doco antes ñà-jaàn, iin-ni icúmí-yâ cusahnú-yá dècuèndè cundee-yá nù nsidaa ana xiní ùhì xí-yá. ²⁶ Pues sàhà ñà-yáha ga có-cùdî ini-yà xihì nèhivì, ñàyùcànduá por último icúmí-yâ cundee-yá nù ñà-xihì-ndà, te mà nunca cui gà-ndà. ²⁷ Vàchi cachí tutu ì ñà-ìcúmí sàa nsidanicuú iñàha coa sujetu nù-yá. Doco náhà xicà màdì Yuamáni-yá coo stná sujetu nù-yá, vachi divi Yuamáni-yá nduú ana

disáhà-xí nì cundee-yá nùù nsidaa ana xiní ùhì xì-yá. ²⁸ Daaní, nú sàni cundee-yá nùù nsidaa contra xi-ya mà, dandu stná mii-yá, coo stná-yà sujetu nùù Yuamáni-yá, vâchi divi sâhà poder xi yà-yùcán nì cundee-yá ducán. Dandu quivì mà, mii Yua-nda Dios cunduu ana cusáhnû inicutu.

²⁹ Inga casu: dava stná nèhivì, sáhàn-nè cuhî-né cuenta xi nèhivì sàni xihì. Pues, ¿índù chuun quidá-né ducán, cuhî-né sâhà nsì ma nú ndisa mà cúí natiacu ni-iin nsì ni cúí?

³⁰ Daaní, nsiùhù tu, tixi cuàhà peligru ndoó-nsí nsidanicuú tiempu. (Doco uun-ni queamà nú mà sàà-ndà natiacu-ndà después.) ³¹ Quivì quivì yâha-nsi peligru cui-nsì, ñáni. Ñà-ndàà cuisì nduájàn divi nacua nduú stná ñà-ndácuisì cudí gá inì sâhà-nsiá ñà-iin-ni nchícùn stná-nsiâ Stoho-ndà Jesucristu. ³² Yùhù, cuàhà vida nì xinì ñuu Éfeso nùù (nèhivì dana guá nahi) nsicaha. Doco ni mà cúndiáá stná` mà (nùí) nú mà nunca sàà-ndà natiacu-ndà. Vâchi te nú ducán, dandu chicá vâha quida-nda nacua cachí dichu: “Ni cuxí vâha-nda, te coho vâha-nda, vâchi tnaa cui-ndà”.

³³ Màsà cuâha-nsia dandahví ni-iin nèhivì-nsiá (ducán, vâchi cachí stná dichu): “Nú chicuèhè nècuàchì nduú compañeru-ndà, dandu cuchicuehe stná modo xi-nda”. ³⁴ Xiñuhu nàcùnihnu vil inì-nsia, (ñáni). Màsà quidá gá-nsiâ cuàchi, vâchi sàni cundaà inì, dava-nsia nì có-ínahá-nsiâ Dios. Ducán cachí` xì-nsiá áma ndúcáhán-nsiá (nacua ndiá ìcà-nsiá).

Nansa coo iquícúñú-ndà na natiacu-ndà

³⁵ Doco vihini cachi iin nèhivì: “¿Índù modo cui natiacu iin nsì nú sàni xihì-nè? ¿Nansa cuàhàn coo

iquicúñú-nè?” ³⁶ Pues neciu-ndà nú ni cachí-ndà ducán. Vàchi dècuèndè stná tata chihì-ndà, icúmíá ndùxan, dandu cuitià. ³⁷ Te tata chihì-ndàmà, có-ndùdává xí ñà-ndùá cuàhàn nacuitià; còó, cutu iín tata uun nduá chihì-ndà, sea ni cúndúá nùnì trigu, ò inga nùnì. ³⁸ Dandu dacuahnú Dios-ña, te sàa coa nacua nì chitnùnì ini-yà coa. Te nú sàni sahnua, dandu diín diín nùnì cundua según iin iin clase nduá. ³⁹ Pues ducání iá stná xì cuerpu xi iin iin ñà-ía ñuhíví. Vàchi tucu tucu ndáa nèhíví, quisí, laa, siaca.

⁴⁰ Stná ñà-nchíi itándiaa ansivi, tucu iá` nùù ñà-ía ñuhíví yohó. Cuaha-ni iá ñà-ía ansivi, te cuaha-ni iá stná ñà-ía ñuhíví, doco tucu tucu xíndàa vico iin ian. ⁴¹ Ndiaha gá nchíi orá, te viconi iá nchíi yoo, doco tucu nchíi-si. Cuaha-ni iá nchíi stná sitnúù, doco tucu tucu xíndàa vico iin iin-sì. ⁴² Pues ducán icúmí coo stná xì ndohó quívì natiacu-ndà, tucu nàcòo stná cuerpu xi-nda. Nú sàni ndùxin iin nsii, sívì iquicúñú-nè, doco na sàa quívì natiacu-nè, iin-ni mà cúí gà-nè. ⁴³ Te mate mà cuáhá-ní nisá ìa-ne na ní ndùxin-ne, doco ndiaha gá nàcòo-ne quívì natiacu-nè. Te còò gá ni-iin fuerza iin nsii na ndúxin-ne. Doco nú sàni natiacu-nè, yáha ga fuerte ndiaha nàcòo-ne. ⁴⁴ Iin iquicúñú ñuhíví yohó icúmí-ndá na ndúxin-nda. Doco nú sàni natiacu-ndà, dandu cuerpu ndiaha cundua, vátùni cundoo-nda gloria. Cuerpu xi-nda icúmí-ndá vichi, iin ñà-cundoo-nda ñuhíví yohó nduá, doco cunaha-nsiá, icúmí coo stná iin ñà-cundoo-nda inga ñuhíví.

⁴⁵ Te dohó cachí stná nùù tutu ìì: “Tiàa nì cuyucun primeru, nì sàcùnduu-ne iin nèhíví itíácú, divi nduú Adán”. Doco iá stná inga ana nduú

nahi Adán, divi mii-yá nì quixi nchícùn gà, te nùù anima mii-yá nìhìtáhvì nèhivì vida ndiaha. ⁴⁶ Doco ¿nansa nìsa ìa iquìcúñú nècuàchì nì quixi primeru mà? Pues divi primeru nì sàcòo iquìcúñú cui coo ñuhìví yohó-ní, te màdì ñà-nduá itiacú ndiaha na iin Espíritu ìì. Còó, siempre nchícùn gà vaxamà. ⁴⁷ Ñàyùcànduá, nècuàchì primeru yucán, ñuhù ñuhìví yohó nì cuyucun-nè; doco ana nchícùn gà nì quixi ma, ansivi ní quixi-ya, te divi Stoho-ndà Señor nduú-yá. ⁴⁸ Nèhivì ñuhìví, nacua nìsa ìa xì-né nì cuyucun ñuhù, ducán xíndaa stná-nè vichi. Doco nsidaa nèhivì nduú nèhivì cuenta xi gloria, divi nacua iá mii-yá iá gloria, ducan xíndaa stná-nè. ⁴⁹ Ñàyùcànduá, tiempu vichi ndáa-nda nahi xì-ndà nì cuyucun ñuhù, doco después icúmí-ndá nàcùnduu-nda nacua iá mii-yá iá gloria.

⁵⁰ Doco cunaha-nsiá, na xínduu ìì-ndà nèhivì ñuhìví yohó xì iquìcúñú-ndà, tàñáha ga cui sàà-ndà cundoo-nda ñuhìví ìì xí-yá, ñánì. Te ducaní stná, nú tàñáha ga dàma iquìcúñú-ndà, mà cúí sàà stná-ndà cundoo-nda ndé mà sívì gá iquìcúñú-ndà; vachi tiempu vichi sívì-ndà na xíhì-ndà. ⁵¹ Ñàyùcànduá, cuàhìn cachì xì-nsiá iin palabra nìsa ìa dèhé antes; cunaha-nsiá, mà sàà nsidaa-nda cui-ndà; doco nsidaa-nda icúmí-ndánadàma iquìcúñú-ndà. ⁵² Na tiacú sivi corneta último, dandu yáha ga yàchì, na íín cáchì nadàma dahuun-nda. Vachi icúmí sivi corneta, dandu natiacu nsii ñà-mà cúí gà-nè. ⁵³⁻⁵⁴ Tiempu vichi xíhì nèhivì ñuhìví, te sívì-né; doco ndohó, vaxi iin quìvì dandu nadàma-nda, dandu nicanicuahàn cunaha iquìcúñú-ndà.

(Ñà-ndáà nduá), xíhì-ndà vichi, doco nú sàni nadàma iquicúñú-ndà, dandu mà nunca cui gà-ndà. Daaní, (na tiempu sàni nihìtáhvì-ndà ducán), dandu ñà-sàni cuu ndisa palabra cachí tutu ìi cundua, vàchi dohó cachá: “Vichi ndisa sàni cundee dahuun Dios; mà cúndúú gá-ndà nsii. ⁵⁵ Na ní xíhì-ndà, cuàhàn-ndà ndoho fuerte-ndà nì cùí, doco vichi còó. Mate ní xíhì-ndà, doco mà nunca cundee gá tnùndoho ma nùù-ndà”, cachá. ⁵⁶ Pues sàhà ñà-íá cuàchi nèhivì, ñà-yùcán nduá dayúhì xì-né na xíhì-nè. Vàchi nacua fuerte íá castigu cachí ley ìi, ducán fuerte icúmí coo stná tnùndoho nihì-né sàhà cuàchi nì quida-ne. ⁵⁷ Doco nùù ndohó, còó, vàchi ansivéhé Dios, vátùni cundee-nda nùù nsidaájàn quida Stoho-ndà Jesucristu.

⁵⁸ Ñàyùcàndùá, iin-ni xiñuhu-ñá nacuàhandee ini-nsià, ñani màní. Iin-ni nì cúníhnú vaha inì-nsia Stoho-ndà Señor, te quida stná-nsià cuàhà obra ndiaha xí-yá, vàchi ináhá-ndá, màdì úún-ní quee ñà-xìnúcuáchí-ndá nùù-yá.

16

Nansa nì xicàn Pablo nùù nècuàchì ñuu Corinto ñà-datacá-nè cooperación sàhà nècuàchì ndahví

¹ Vichi cuàhìn càhìn xì-nsiá sàhà nansa quida tnaha-nda cooperar ñà-chindee-nda dava ga nèhivì xí Dios. Cunaha-nsiá, nacua nì cachì xì nèhivì xí-yá ndoó ladu Galacia, ducán cuní quida stná mii-nsiá. ² Cada quivì domingu xiñuhu tavà cuàán iin iin-nsia iyuhu ñà-nduá sàni quida-nsia ganar, dandu quivì sài ndé ndoó-nsiá, có-nduú gá ñà-càcàn gà-nsià dìhùn. ³ Te nú sàni sài, dandu

icúmí stnâ-nsià nacàxin-nsia iin ùi nèhivì techuín cùhùn ñuu Jerusalén ñà-cunihi-ne tnùmanì xí-nsiá cùhùn. Te icúmí tiaa stnái iin carta cunihi-ne cùhùn ñà-nduá iin chuun vaha. ⁴ Te nú tuxí inì vátùni cùhùn stnái, dandu cutnâhî xì nècuâchìmà cùhùn-nsì.

Nansa nihnú ini Pablo cacauu ga-nè ñuu te ñuu

⁵ Yùhù nihnú inì quihin ichì cùhìn ladu Macedonia. Te nú sàni yâhi ladu yucán, dandu icúmí sàà stnái ndé ndoó mii-nsiá ñuu Corinto jaàn. ⁶ Te vihini coo chií xì-nsiá jaàn cahín, dècuèndè vihini coi inii tiempu vixin, dandu después chindee-nsiá yùhù cùhìn chicá nù-xí ndé icúmí cùhìn. ⁷ Vâchi có-cùnì yâha uin ndé ndoó-nsiá; có-cùnì casahú uin xi-nsiá. Cahnú gà Dios siquiera iyuhu tiempu cunì coi cutnahí xì-nsiá. ⁸ Doco vichi cuàhìn coi ñuu Éfeso yohó dècuèndè nacava vicò Pentecostés; ⁹ vâchi ñuu yohó, ndiaha gá-sàni nuna ñuhivì nduá, vâchi sà-lá cuàhà chuun xi mii-yá quida-nsi, mate ndoó cuàhà stná ana xidà inì-xi.

¹⁰ Nú ni sàà Timoteo ndé ndoó-nsiá, quidañuhu-nsiánè sàhà ñà-nì còó-né contentu na iá-nè jaàn, vâchi iin-ni quidá stná-nè chuun xi Stoho-ndà Señor, nahi yùhù. ¹¹ Ñàyúcànduá, màsà cáhìchì inì-nsianè. Te chindee-nsiánè na naquihin-ne ichì ndixi-ne ndé ié, vâchi ndiatuí-nè nsiaa-nè xì compañeru-nè.

¹² Daaní, ñani-ndà Apolos, cuàhà gá nì sacundahví nùu-né áma cútnâhâ-né xì compañeru-nsì sàà-nè ndé ndoó-nsiá. Doco có-lá-nè dispuestu cùhùn-nè vichi-ni. Ndè iin quivì chicá cusaa-ne, dandu sàà-nè.

Nansa nì cachi Pablo nì casàhú-nè xì nsidaa nèhivì xí Dios ndoo ñuu Corinto

¹³ Cundoo tùha-nsia (ñà-màsà dándáhvì nèhivì-nsiá). Iin-ni cunindisá vaha-nsia, te cunihnu fuerte ini-nsiá, te nacuahandee stná ini-nsiá. ¹⁴ Nsidanicuú chuun icúmí-nsiâ xì ñanìtnaha-nsia, màsà nándodó-nsiá cuu manì stnahá ini-nsiá sàhà-nsiá.

¹⁵ Ináhá-nsiâ sàhà Estéfanos xì nsidaa nèhivì vehe-ne, ñà-xínduu-ne nèhivì primeru nì xinindisa-xi mii-yá jaàn ladu Acaya. Te ináhá stná-nsiá ñà-cuàhà guá voluntad icúmí-nè chindee-né nsidaa nèhivì xí Dios, ñáni.

¹⁶ Ñàyùcàndüá, cuní quidañuhu stná-nsiànè xì nsidaa stná ana nihnú ini-xi nahi mii-né, xì nsidaa gá stná nècuàchì xinúcuáchí nùu-yá, te chindéé sàhà chuun nsiha, cuní quidañuhu víi-nsiánè.

¹⁷ Nì cudii gá inì na ní quesaa Estéfanos xì Fortunato xì Acaico, vachi mate mànicuí quixi mii-nsiá, doco siquiera mii-né nì quesaa-nè, te sàhájàn sà-lè` contentu. ¹⁸ Sàni nacuahandee ini-nè anímè, te divi ducání tùha stná-nè quida-ne xì mii-nsiá, ináhî. Ñàyùcàndüá, xiñuhu quidañuhu víi-nsiánè, mii-né xì nsidaa gá stná nèhivì nahi mii-né.

¹⁹ Nsidaa nèhivì natácá càhvì xì Dios ladu Asia yohó, casàhú-nè xì-nsiá. Te casàhú stná Aquila, xì Priscila, xì nsidaa gá stná nèhivì natácá vehe-ne; cuàhà gá (cudî ini-nè) ñà-ndòó-nsiá ladu xi mii-yá. ²⁰ Nsidanicuú nèhivì xí-yá (ladu yohó), casàhú-nè xì-nsiá. Te mii-nsiá, nacasàhú stnahá víi stná-nsiá ñà-ndùú-nsiá nèhivì ìì xí-yá.

²¹ Ndahà yùhù Pablo tiaí palabra yohó, te casàhú stnáì xì nsidaa-nsiá. ²² Nú iá aña có-cuú ini-xi sàhà Stoho-ndà Jesucristu, dandu nì sàà-nè ndañuhu-né

nù-ya. Te vichi cachí-ndà xì-yá: “Naxicocuîn-ní cuní-nsì, Stoho-nsì Señor”.

²³ Ni cúcúmí víhí-nsiâ gracia xi Stoho-ndà Jesucristu. ²⁴ Te cuní` nsinuu inì-nsia nansa cuú inì sàhà-nsiá ñà-iin-ni xínduu-nda nèhivì xí Jesucristu. Sà-ia.

Ley saa ni nacoo Jesucristu
New Testament in Mixtec, Southern Puebla
(MX:mit:Mixtec, Southern Puebla)

copyright © 1978 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Mixtec, Southern Puebla

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Mixteco, Sur de Puebla [mit], Mexico

Copyright Information

© 1978, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Mixtec, Southern Puebla

© 1978, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files
dated 29 Jan 2022

a5d5d5cd-4240-5e2e-8a5d-f08f5c4f964a